

บทที่ 3
บ้านสำโรงโคเผา
การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและสภาพโดยทั่วไป

เนื่องจากชุมชนบ้านสำโรงโคเผา ตั้งอยู่ในตำบลพรหมสวัสดิ์ อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ ในส่วนแรกนี้จะขอกล่าวถึงข้อมูลโดยสังเขปของจังหวัดศรีสะเกษ อำเภอพยุห์ ตำบลพรหมสวัสดิ์ตามลำดับ

จังหวัดศรีสะเกษ

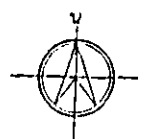
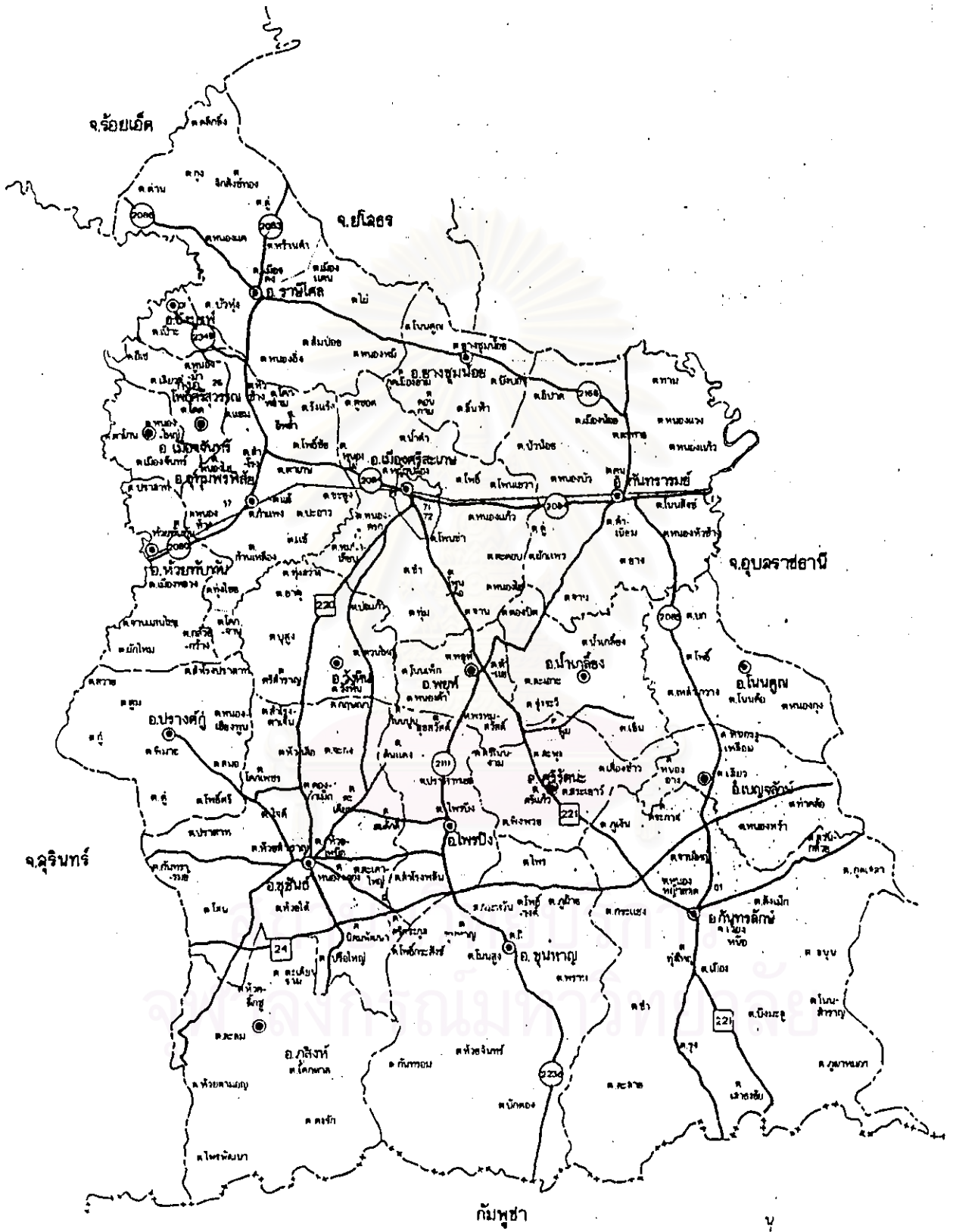
ความเป็นมาของจังหวัด

ศรีสะเกษ เดิมเรียกว่า “เมืองขุขันธ์” นักประวัติศาสตร์และโบราณคดีสันนิษฐานว่า จะเป็นเมืองมาตั้งแต่สมัยขอม เพราะมีโบราณสถานสมัยขอมปรากฏหลายแห่ง แต่เดิมเมืองขุขันธ์ถูกเรียกว่า “ศรีนครลำดวน” ตั้งอยู่ที่บ้านปราสาทสี่เหลี่ยม ดงลำดวน ตำบลดวนใหญ่ อำเภอวังหิน แล้วถูกยกขึ้นเป็นเมืองเมื่อพ.ศ. 2302 สมัยกรุงศรีอยุธยา มีหลวงแก้ว ซึ่งได้รับบรรดาศักดิ์เป็นพระยาไกรภักดีเป็นเจ้าเมืองคนแรก ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ย้ายเมืองขุขันธ์มาอยู่ที่เมืองศรีสะเกษ ที่บ้านเมืองเก่า ตำบลเมืองเหนือ อำเภอเมืองในปัจจุบันแต่ยังคงใช้ชื่อว่าเมืองขุขันธ์ จนถึง พ.ศ. 2481 จึงเปลี่ยนเป็นจังหวัดศรีสะเกษ ตั้งแต่นั้นมา

สภาพภูมิศาสตร์

จังหวัดศรีสะเกษตั้งอยู่ทางตอนใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 14 ถึง 15 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 104-105 องศาตะวันออก อยู่เหนือระดับน้ำทะเล 120 เมตร ห่างจากกรุงเทพฯ ทางรถไฟ 515 กิโลเมตร ทางรถยนต์ 600 กิโลเมตร

ภาพที่ 12 แผนที่จังหวัดศรีสะเกษ

แผนที่จังหวัดศรีสะเกษ

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ เขตอำเภอราชสีไศล และอำเภอยางชุมน้อย ติดต่อกับจังหวัดยโสธร และจังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศใต้ เขตอำเภอซำสูง อำเภอชุมพวง อำเภอกันทรลักษ์ ติดต่อกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย

ทิศตะวันออก เขตอำเภอกันทรลักษ์ อำเภอกันทรารมย์ อำเภอโนนคูณ ติดต่อกับจังหวัดอุบลราชธานี

ทิศตะวันตก เขตอำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอปรางค์กู่ อำเภอปึงบูรพ์ และอำเภอห้วยทับทัน ติดต่อกับจังหวัดสุรินทร์

จังหวัดศรีสะเกษ มีเนื้อที่ประมาณ 8,839.976 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,934,122.6 ไร่ ความยาวของพื้นที่จากทิศเหนือจดทิศใต้ประมาณ 100 กิโลเมตร ความกว้างวัดจากทิศตะวันออกจดทิศตะวันตกประมาณ 90 กิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดศรีสะเกษ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง ดินปนทราย ด้านทิศใต้ของจังหวัดพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าอยู่ในเขตอำเภอกันทรลักษ์ อำเภอชุมพวง อำเภอซำสูง โดยมีเทือกเขาพนมดงรักเป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย ซึ่งมีเขตแดนติดต่อกับยาวประมาณ 85 กิโลเมตร มีช่องทางติดต่อเข้าออก 26 ช่องทาง พื้นที่ตอนกลางและตอนเหนือของจังหวัดเป็นที่ราบและราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ มีสภาพเป็นทุ่งนา ทำเลเลี้ยงสัตว์และที่รกร้างว่างเปล่า แม่น้ำมูลเป็นแม่น้ำที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไหลผ่านตอนเหนือของจังหวัด ได้แก่ ท้องที่อำเภอราชสีไศล อำเภอเมือง อำเภอกันทรารมย์ และอำเภอยางชุมน้อย นอกจากนั้นยังมีห้วยสำราญ ห้วยเหนือ ห้วยขยุง ห้วยทา และห้วยทับทัน ซึ่งต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาพนมดงรักไหลสู่มแม่น้ำมูล ภูมิอากาศโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์แห้งแล้ง ความแตกต่างของอุณหภูมิมีมาก อุณหภูมิโดยเฉลี่ยประมาณ 26-28 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดประมาณ 1,200-1,400 มิลลิเมตรต่อปี ฤดูร้อนจะร้อนจัดและแห้งแล้ง ฤดูหนาวจะหนาวเย็นและมีลมแรง เพราะได้รับอิทธิพลของลมหนาวที่พัดมาจากประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน

การปกครอง

จังหวัดศรีสะเกษแบ่งออกเป็น 20 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ ดังนี้

1. อำเภอเมือง
2. อำเภอกันทรารมย์
3. อำเภอขุนหาญ
4. อำเภอขุขันธ์
5. อำเภอไพรบึง
6. อำเภอขามเฒ่า
7. อำเภอราษีไศล
8. อำเภอปรางค์กู่
9. อำเภอปทุมราช
10. อำเภออุทุมพรพิสัย
11. อำเภอศรีรัตนะ
12. อำเภอภูสิงห์
13. อำเภอวังหิน
14. อำเภอเบญจลักษ์
15. อำเภอโนนคูณ
16. อำเภอห้วยทับทัน
17. อำเภอพยุห์
18. อำเภอน้ำเกลี้ยง
19. อำเภอกันทรลักษ์
20. อำเภอเมืองจันทร์
21. กิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ
22. กิ่งอำเภอศีลาจาด

นอกจากนี้ยังมีองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 1 แห่ง และสุขาภิบาล 13 แห่ง

ประชากร

จังหวัดศรีสะเกษมีประชากรทั้งหมด 1,406,112 คน แบ่งเป็นชาย 696,456 คน หญิง 709,656 คน (ข้อมูลวันที่ 1 ส.ค. 2540)

สภาพเศรษฐกิจและสังคม

สาธารณูปโภค ได้แก่ แหล่งน้ำ การประปา ไฟฟ้า การคมนาคม

แหล่งน้ำ มีแหล่งน้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำมูล ไหลผ่านทางตอนเหนือของจังหวัด ในท้องที่อำเภอราษีไศล อำเภอขามเฒ่า อำเภอเมือง และอำเภอกันทรารมย์

การประปา มีบริการในเขตเทศบาล 1 แห่ง เขตสุขาภิบาล 13 แห่ง ประปาหมู่บ้าน 104 แห่ง

ไฟฟ้า ได้รับกระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งผลิตในเขื่อนสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี โดยการไฟฟ้าจังหวัดศรีสะเกษรับผิดชอบด้านการบริการประชาชน

การคมนาคม มีเส้นทางคมนาคมติดต่อทางรถไฟ และรถยนต์

บริการสาธารณสุข ได้แก่ สถานบริการสาธารณสุข สถานสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม

โรงพยาบาลของรัฐ	18	แห่ง
-----------------	----	------

โรงพยาบาลเอกชน	2	แห่ง
----------------	---	------

สถานีอนามัย	231	แห่ง
-------------	-----	------

สถานบริการสาธารณสุขชุมชน	2	แห่ง
--------------------------	---	------

อำเภอพยุห์

ความเป็นมาของอำเภอ

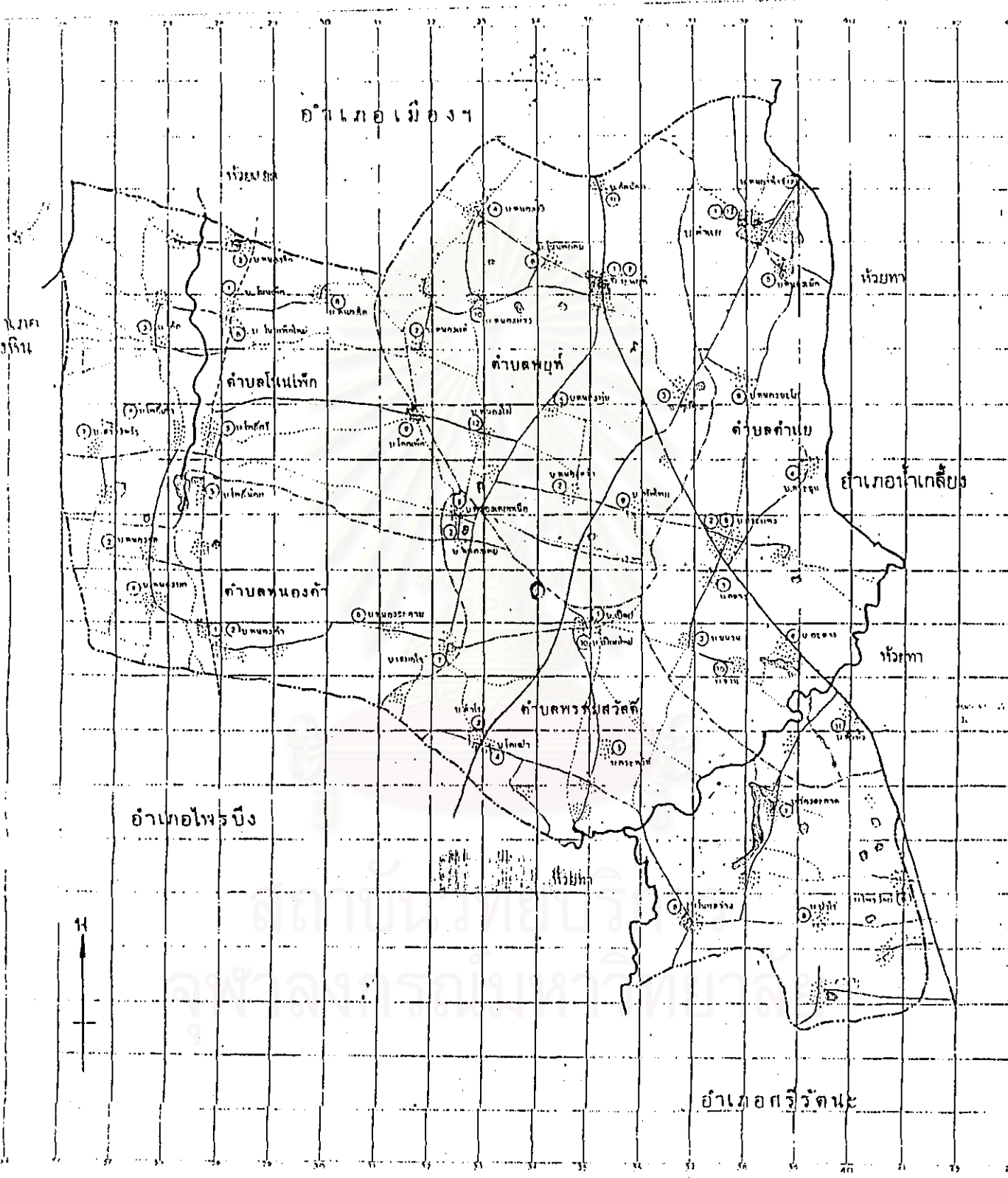
บ้านพยุห์เป็นหมู่บ้านเก่าแก่ มีการปรากฏหลักฐานในสมัยกรุงศรีอยุธยาประมาณ พ.ศ. 2250 มีการอพยพมาของชาวลาวเวียงจันทน์ ชาวส่วย และชาวเขมร จากบ้านควนใหญ่ อำเภอวังหิน บ้านกล้วยกว้าง อำเภอห้วยทับทัน และบ้านลำตวน อำเภอเดชอุดม เมื่อเข้ามาตั้งถิ่นฐานแล้วจึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านสระเกษ” เนื่องจากทางด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้านมีสระน้ำใหญ่ ริมฝั่งมีต้นเกษ (ต้นไม้ชนิดหนึ่งใบคล้ายใบเตยมีหนามแหลมมีดอกเป็นปลี) ขึ้นอยู่มากมายในริมสระใหญ่

บ้านสระเกษในต่อมาได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “บ้านพยุห์” จากคำบอกเล่าของ นายสาย ศรีคราม ซึ่งได้รับการบอกต่อมาจากปู่ย่าตายาย ได้กล่าวว่า วันหนึ่งในเวลาพลบค่ำ ได้เกิดฝนตกเกิดลมแดง (ลมพายุ) กระหน่ำจนถึงเที่ยงคืน พอรุ่งเช้าชาวบ้านได้พากันไปจับปลาที่หนองน้ำด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้าน (อยู่ทางทิศตะวันออกของวัดพยุห์มงคลรัตนาราม) พบกอไผ่ขนาดใหญ่ถูกถอนรากถอนโคนมาตกลอยกลางหนองน้ำ ชาวบ้านจึงพากันเรียกหนองน้ำนี้ว่า “หนองพายุ” ต่อมาชาวบ้านสระเกษได้ประชุมหารือกันเพื่อตั้งชื่อหมู่บ้านใหม่จาก “บ้านสระเกษ” เป็น “บ้านพายุ” คนเก่าแก่เรียกบ้านชะยุ ต่อมาจึงได้เพี้ยนเป็น “พยุห์” แปลว่าการจัดขบวน เหล่าทัพ การเคลื่อนทัพ ซึ่งสันนิษฐานว่า เนื่องจากพื้นที่แห่งนี้พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ทรงใช้เป็นที่พักทัพครั้งเมื่อคราวยกทัพไปปราบเขมร

ลักษณะที่ตั้ง

อำเภอพยุห์ ตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดศรีสะเกษไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้เป็นระยะทาง 23 กิโลเมตร

ภาพที่ 13 แผนที่อำเภอพยุหะ

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดกับตำบลจาง อำเภอเมือง ศรีสะเกษ โดยมีหลักไม้แก่นเป็นแนวแบ่งเขต โดยเริ่มจากหลักไม้แก่นบริเวณพิกัด วิกิ 251540 ไปทางทิศตะวันออกตามแนวหลัก ไม้แก่นแบ่งเขต จนถึงหลักไม้แก่น ประมาณ 6.5 กิโลเมตร บริเวณพิกัด วิกิ 311524 ย้อนขึ้นไปทางทิศเหนือ ตามแนวหลักไม้แก่นแบ่งเขต ประมาณ 3 กิโลเมตร สิ้นสุดที่หลักไม้แก่น แบ่งเขตอำเภอน้ำเกลี้ยงกับอำเภอพยุห์ บริเวณพิกัด วิกิ 385556 รวมระยะทางจากจุด เริ่มต้นถึงจุดสิ้นสุดประมาณ 15.5 กิโลเมตร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลละเอาะ อำเภอน้ำเกลี้ยง และตำบลดุน อำเภอ กันทรารมย์ โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากหลักไม้แก่นแบ่งเขต อำเภอน้ำเกลี้ยง อำเภอ กันทรารมย์กับอำเภอพยุห์ บริเวณพิกัด วิกิ 385556 ไปทางทิศใต้ ตามแนวหลักไม้แก่น แบ่งเขตไปสิ้นสุดที่หลักไม้แก่นแบ่งเขต อำเภอศรีรัตนะ กับอำเภอพยุห์ บริเวณพิกัด วิกิ 419408 ระยะทางจากจุดเริ่มต้นถึงจุดสิ้นสุดประมาณ 19 กิโลเมตร

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอศรีรัตนะ และอำเภอไพรบึง โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากหลักไม้แก่นแบ่งเขต อำเภอศรีรัตนะกับอำเภอพยุห์ บริเวณพิกัด วิกิ 419408 ไปตามแนวหลักไม้แก่นแบ่งเขต จนถึงลำห้วยทาบบริเวณพิกัด วิกิ 359399 และไปตามลำห้วยทาบ ผ่านลำห้วยทาบ ไปตามหลักไม้แก่นแบ่งเขต อำเภอไพรบึงกับอำเภอพยุห์ สิ้นสุดที่หลักไม้แก่น แบ่งเขต ที่ตำบลดวนใหญ่ อำเภอวังหิน บริเวณพิกัด วิกิ 255456 ระยะทางจากจุดเริ่มต้น จนถึงจุดสิ้นสุดประมาณ 18 กิโลเมตร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลดวนใหญ่ อำเภอวังหิน โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากหลักไม้แก่นแบ่งเขตอำเภอวังหิน กับอำเภอพยุห์ บริเวณพิกัด วิกิ 255456 ไปตามหลัก ไม้แก่นแบ่งเขต อำเภอวังหินกับอำเภอพยุห์ บริเวณพิกัด วิกิ 250525 ไปตามลำห้วยแฮด และไปสิ้นสุดที่ลำห้วยแฮด บริเวณพิกัด วิกิ 251542 ระยะทางประมาณ 8.5 กิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอพยุห์เป็นพื้นที่ราบ ในฤดูแล้งค่อนข้างแล้งจัด ฤดูฝน มีน้ำอุดมสมบูรณ์ พื้นดินในบริเวณนี้พอสิ้นฤดูฝนจะเก็บน้ำไม่อยู่น้ำจะไหลซึมผ่านดินเร็ว จึงเกิดความแห้งแล้งอย่างรวดเร็ว ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกมากการขุดเจาะบ่อบาดาลต้องผ่าน หินหลายชั้น ตอนใต้ของอำเภอพยุห์มีลำห้วยทาบไหลผ่านในท้องที่ตำบลพรหมสวัสดิ์ และ ตำบลตำแยสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ประชากรในพื้นที่เพียงพอสมควร สภาพโดยทั่วไป เป็นทุ่งนามิไม้ยืนต้นแทรกอยู่ทั่วไป มีหนองน้ำหลายแห่ง แต่เก็บน้ำไม่ได้ตลอดปี

ต้นฉบับไม่มีหน้า
NO THIS PAGE IN ORIGINAL

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประชากร

มีประชากรทั้งสิ้น 39,610 คน แยกเป็นชาย 19,104 คน หญิง 20,506 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ยต่อพื้นที่ประมาณ 115 คนต่อตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 5 แสดงประชากรรายอำเภอแยกตามตำบล

ลำดับที่	ตำบล	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
1	พยุห์	4,644	4,746	9,390
2	ตำแย	4,079	4,111	8,190
3	พรหมสวัสดิ์	4,888	4,873	9,761
4	โนนเพ็ก	3,125	3,367	6,492
5	หนองคำ	2,133	2,213	4,346

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอพยุห์ (ข้อมูลสิ้นสุดเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2542)

อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร

ตารางที่ 6 แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรอำเภอพยุห์

ข้อมูลประชากร	2539	2540	2541
อัตราการเกิดต่อประชากร 1,000 คน	15.9	16.4	27.2
อัตราการตายต่อประชากร 1,000 คน	0.4	1.2	1.3
อัตราการเพิ่มของประชากร (ร้อยละ)	1.55	1.52	0.69

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอพยุห์

สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ภาวะเกษตรกรรม

อำเภอพยุหะมีพื้นที่การเกษตรทั้งสิ้น 121,723 ไร่ ครอบครั้ว 6,306 ครอบครั้ว
สภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ๆ แยกได้ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงพื้นที่การเกษตรอำเภอพยุหะ

พืชเศรษฐกิจ	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (ก.ก./ไร่/ปี)	จำนวนครั้วเรือน ที่ปลูก
ข้าวนาปี	119,536	530	5,976
ข้าวโพดหวาน	126	765	24
หอมแดง	250	2,850	122
สะหู่่ง	150	275	45
ปอแก้ว	74	250	28
แดงร้าน	84	2,844	131
พืช - ผัก	230	2,500	1,200
ไม้ผล	1,100	--	286
หม่อน	173	3,500	38

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอพยุหะ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การปศุสัตว์

ตารางที่ 8 แสดงข้อมูลจำนวนสัตว์อำเภอพยุห์

สัตว์ที่เลี้ยง	จำนวน (ตัว)
กระบือ	6,475
โค	4,388
สุกร	1,148
เป็ด	11,829
ไก่	70,731
ห่าน	448
สุนัข	1,987
แมว	679

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอพยุห์

การอุตสาหกรรม

ตารางที่ 9 แสดงโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอพยุห์

ตำบล	จำนวนโรงงาน (แห่ง)
พยุห์	โรงสี 3 แห่ง
พยุห์	โรงงานไอศกรีม 1 แห่ง
พยุห์	โรงงานอิฐบล็อด 2 แห่ง

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดศรีสะเกษ

การพาณิชย์

มีสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ จำนวน 3 แห่ง
มีสหกรณ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรอำเภอ

การศึกษา

ตารางที่ 10 แสดงข้อมูลด้านการศึกษายำเภอพยุห์

สถานศึกษา จังหวัด	จำนวน (โรงเรียน)	จำนวน ห้องเรียน	จำนวน ครู	จำนวน นักเรียน
สพช.	28	250	266	4,990
สศ.	2	45	61	1,894

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

ระบบการศึกษานอกโรงเรียน

- กลุ่มสนใน 2 กลุ่ม
- วิชาชีพพระยะสัน 3 กลุ่ม
- ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 63 แห่ง
- ห้องสมุดประชาชน 1 แห่ง

การศึกษ่อื่นๆ

- ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด 9 แห่ง
- หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล 5 แห่ง

การสาธารณสุข

มีการให้บริการด้านสาธารณสุข โดยมีสถานบริการ ดังนี้

- สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ จำนวน 1 แห่ง
- สถานีอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน จำนวน 5 แห่ง
- ร้านขายยาปัจจุบัน จำนวน 1 แห่ง

การศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

การศาสนา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธประมาณ 37,190 คน ศาสนาอื่น ๆ ประมาณ 2 คน มีสถาบันหรือองค์กรทางศาสนา ได้แก่ วัดและที่พักสงฆ์ จำนวน 32 แห่ง

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

มีสถานีตำรวจภูธรอำเภอ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอยุพฺพ

ตารางที่ 11 แสดงสถิติการประกอบอาชญากรรมในอำเภอยุพฺพ

ปี พ.ศ.	2540			2541		
	เกิด (คดี)	จับ (ราย)	ผู้ต้องหา (คน)	เกิด (คดี)	จับ (ราย)	ผู้ต้องหา (คน)
คดีอุกฉกรรจ์ และสะเทือนขวัญ	-	-	-	1	-	-
คดีประทุษร้าย ต่อชีวิตและร่างกาย	15	13	14	32	23	35
คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์สิน	7	6	6	28	11	13
คดีที่น่าสนใจ	1	1	1	-	-	-
คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	-	57	100	85	85	219

ที่มา : สถานีตำรวจภูธรอำเภอยุพฺพ

สถิตยศาสตร์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การคมนาคม

การคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอและจังหวัด รวมทั้งการคมนาคมภายในตำบล และหมู่บ้าน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ทางหลวงแผ่นดิน 221 สานศรีสะเกษ - กันทรลักษณ์
2. ทางหลวงแผ่นดิน 2111 สายพยุห์ - ขุนหาญ
3. ทางหลวงชนบท สายป่าไร่ - บ้านโนนสว่าง
4. ทางหลวงชนบท สายบ้านหนองอะลาบ - บ้านดินแดง
5. ทางหลวงชนบท สายพยุห์ - บ้านคล้อ

สำหรับเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างตำบลและหมู่บ้าน เป็นสภาพถนนลูกรัง

การโทรคมนาคมติดต่อสื่อสาร

มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข จำนวน 1 แห่ง และมีการให้บริการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์

การสาธารณสุข

- มีการประปาหมู่บ้าน จำนวน 17 แห่ง
- แหล่งน้ำกิน-น้ำใช้ ประเภทอื่น
- บ่อน้ำบาดาล จำนวน 248 บ่อ
- บ่อน้ำตื้น จำนวน 186 บ่อ
- โถงน้ำขนาดใหญ่ จำนวน 1,373 ใบ

ตำบลพรหมสวัสดิ์

ตำบลพรหมสวัสดิ์เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ มีพื้นที่ทั้งหมด 41,512.5 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรกรรม 20,289 ไร่ มีพื้นที่ติดต่อกับอำเภอใกล้เคียง ดังนี้

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลโนนเพ็ก ตำบลพยุห์ และตำบลคำแย

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอไพรบึง และอำเภอศรีรัตนะ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอน้ำเกลี้ยง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลโนนเพ็ก ตำบลหนองคำ และเขตอำเภอไพรบึง

การปกครอง

ประกอบด้วย การปกครองระดับท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวัสดิ์ โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 19 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1	บ้านเปือย	มี	93	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 2	บ้านหนองเตย	มี	165	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 3	บ้านสำโรง	มี	163	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 4	บ้านโคกเผ่า	มี	66	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 5	บ้านกระหวั้น	มี	107	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 6	บ้านโนนสว่าง	มี	64	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 7	บ้านช่องสะอาด	มี	141	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 8	บ้านป่าไร่	มี	108	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 9	บ้านหนองเตยเหนือ	มี	139	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 10	บ้านเปือยใหม่	มี	134	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 11	บ้านไพรวัลย์	มี	66	หลังคาเรือน

หมู่ที่ 12	บ้านโนนเจริญ มี	52	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 13	บ้านหนองอะลาด มี	63	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 14	บ้านช่องสะอาด มี	85	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 15	บ้านโนนสว่าง มี	52	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 16	บ้านหนองเข้ มี	55	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 17	บ้านโนนดับเต่า มี	51	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 18	บ้านโนนสามัคคี มี	43	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 19	บ้านเปือย มี	121	หลังคาเรือน

ประชากร

มีจำนวนประชากรทั้งหมดในตำบลพรหมสวัสดิ์ 10,037 คน เป็นชาย 4,952 คน และเป็นหญิง 5,076 คน

ตารางที่ 12 แสดงประชากรในตำบลพรหมสวัสดิ์แยกตามหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	ชาย	หญิง	รวม
บ้านเปือย	256	272	528
บ้านหนองเตย	412	421	833
บ้านสำโรง	390	398	788
บ้านโคเค่า	123	205	328
บ้านกระหวั่น	293	291	584
บ้านโนนสว่าง	291	312	603
บ้านช่องสะอาด	327	347	674
บ้านป่าไร่	323	310	633
บ้านหนองเตยเหนือ	370	420	790
บ้านเปือยใหม่	383	387	770
บ้านไพรวัลย์	153	175	328
บ้านโนนเจริญ	187	166	353
บ้านหนองอะลาด	296	287	583
บ้านช่องสะอาด	264	286	550

ตารางที่ 12 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ชาย	หญิง	รวม
บ้านโนนสว่าง	137	172	309
บ้านหนองเข้	117	119	236
บ้านโนนดับเต่า	183	153	336
บ้านโนนสามัคคี	160	116	285
บ้านเปือย	287	239	526
รวมทั้งหมด	4,952	5,076	10,037

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอพยุหะ

พื้นที่

ตำบลพรหมสวัสดิ์มีพื้นที่ทั้งหมด 41,512.5 ไร่ พื้นที่เกษตรกรรม 20,289 ไร่ พื้นที่ประมง 50 ไร่ พื้นที่ปศุสัตว์ 855 ไร่ และพื้นที่สาธารณะ 1,293.52 ไร่ แยกตามหมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 13 แสดงพื้นที่ของตำบลพรหมสวัสดิ์ แยกตามหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	พื้นที่ ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ เกษตร (ไร่)	พื้นที่ ประมง (ไร่)	พื้นที่ ปศุสัตว์ (ไร่)	พื้นที่ สาธารณะ (ไร่)
บ้านเปือย	3,475	1,140	-	50	150
บ้านหนองเตย	1,258	568	-	140	-
บ้านลำโรง	3,150	1,870	-	85	2
บ้านโคเค่า	1,010	650	-	10	2
บ้านกระหวิน	5,077.50	1,030	-	100	500
บ้านโนนสว่าง	1,847	1,264	-	15	4
บ้านช่องสะอาด	3,455	285	-	100	506.52
บ้านป่าไร่	1,904	1,015	-	45	19
บ้านหนองเตยเหนือ	1,496	860	-	15	-

ตารางที่ 13 (ต่อ)

หมู่บ้าน	พื้นที่ ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ เกษตร (ไร่)	พื้นที่ ประมง (ไร่)	พื้นที่ ปศุสัตว์ (ไร่)	พื้นที่ สาธารณะ (ไร่)
บ้านเปือยใหม่	2,500	1,500	50	40	17
บ้านไพรวัลย์	1,483	780	-	5	3
บ้านโนนเจริญ	1,200	540	-	5	-
บ้านหนองอะสา	2,654	1,640	-	10	9
บ้านช่องสะอาด	1,752	985	-	15	66
บ้านโนนสว่าง	2,230	1,100	-	5	5
บ้านหนองเข้	1,591	786	-	65	9
บ้านโนนดับเต่า	2,600	1,596	-	55	1
บ้านโนนสามัคคี	985	480	-	40	-
บ้านเปือย	1,845	1,200	-	55	-
รวมทั้งหมด	41,512.5	20,289	50	855	1,293.52

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอพยุห์

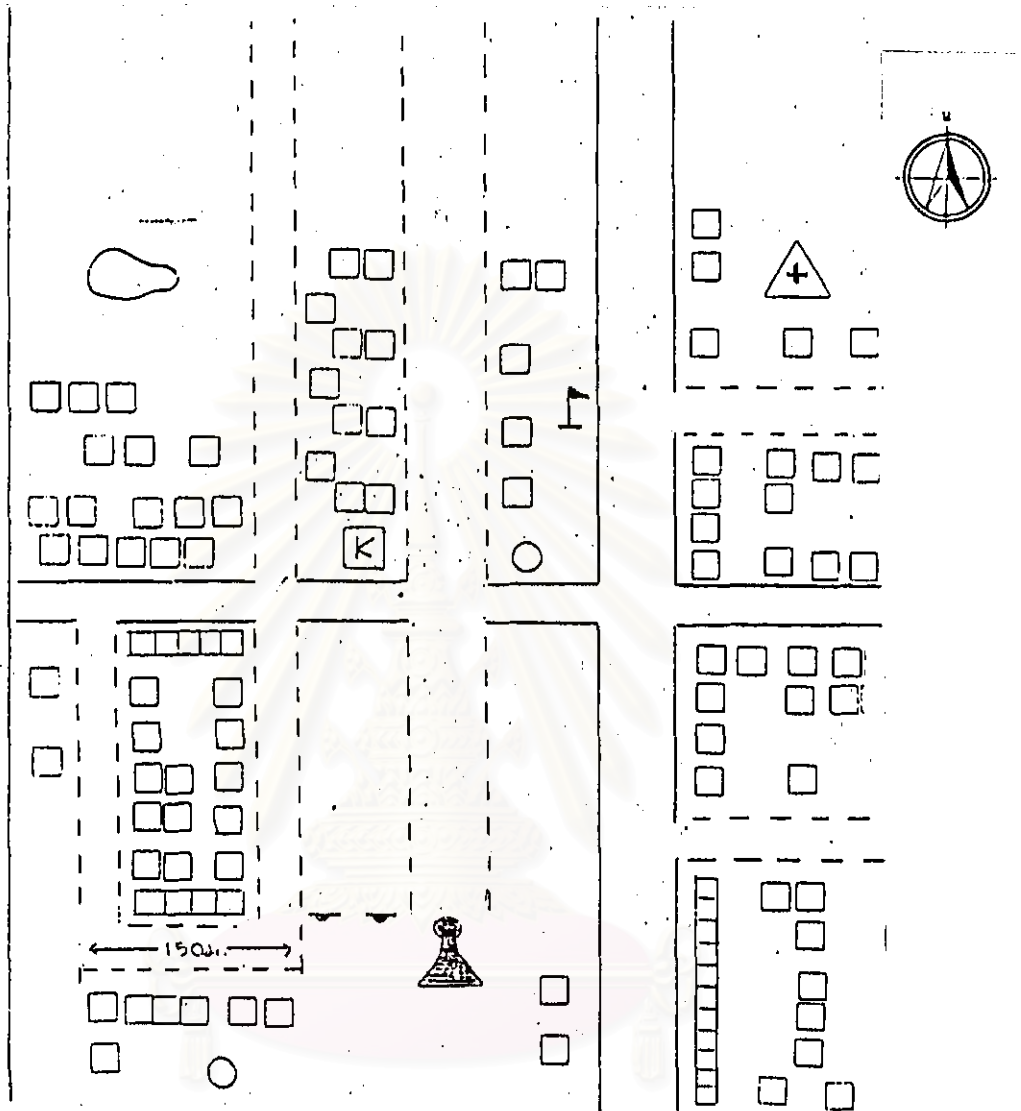
บ้านสำโรง

ลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม

สภาพทั่วไปของหมู่บ้าน

หมู่บ้านสำโรงโคเค่า เป็นหมู่บ้าน 2 หมู่บ้านที่ประชากรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านเป็นชาวเขมและพูดภาษาเขมเป็นภาษาแรกในการติดต่อสื่อสารกันชีวิตประจำวัน ประชากรบางส่วนยังสามารถที่จะฟังและพูดภาษาส่วย หรือภาษาเขมรได้เพราะมีการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมในลักษณะของการแต่งงานระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ด้วย และนอกจากนั้นหมู่บ้านสำโรงโคเค่ามีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นส่วยหรือเขมร

ภาพที่ 14 แผนที่หมู่บ้านสำโรง

- ที่ว่าการอำเภอ
- ที่ทำการค่านัน
- ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน
- ครัวเรือน
- สถานีตำรวจ
- สถานีอนามัย
- โรงเรียน
- วัด
- โบสถ์คริสต์

- มัสยิด
- แนวน้ำ / ลำคลอง
- หนองน้ำ / สระน้ำ
- ฝาย / เขื่อน
- บ่อบาดาล
- ดั่งเก็บน้ำฝน
- ถนนลาดยาง
- ถนนลูกรัง

ประชากรของทั้ง 2 หมู่บ้านส่วนใหญ่จะเป็นญาติพี่น้องกัน ไปมาหาสู่กันอยู่เสมอ และประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เช่น งานแต่งงาน ชื่นบ้านใหม่ งานบวชภาค ก็จะมีจัดร่วมกัน เชิญผู้ร่วมงานทั้ง 2 หมู่บ้าน นอกจากนั้นยังใช้บริการสถานที่ราชการและศูนย์กลางของหมู่บ้านเดียวกัน เช่น วัด สถานีนามชัย โรงเรียน โดยที่สถานที่ต่างๆ เหล่านี้ มีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการเป็นชื่อที่รวมกันของทั้ง 2 หมู่บ้าน เช่น วัดสำโรงโคเฒ่า โรงเรียนสำโรงโคเฒ่า แต่มีสถานที่บางอย่างที่แยกกันออกไป คือ ศาลปู่ตา โดยแต่ละหมู่บ้านต่างก็มีศาลปู่ตาเป็นของตนเอง

ภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของหมู่บ้านสำโรง โดยที่พื้นที่ส่วนใหญ่ของหมู่บ้านเป็นดินร่วนปนทราย ไม่สามารถเก็บน้ำไว้ได้นาน หมู่บ้านสำโรงมีหนองน้ำขนาดเล็กอยู่ทางด้านทิศเหนือ 1 แห่ง

หมู่บ้านสำโรง (หมู่ที่ 3) มีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านใกล้เคียงกัน ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ บ้านเปือย

ทิศใต้ ติดต่อกับ บ้านโพนปลัด

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ บ้านโคเฒ่า

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ บ้านอาลัย

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของหมู่บ้านสำโรงนั้น มีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุม โดยแบ่งระยะในรอบปีออกเป็น 3 ฤดู ซึ่งมีความแตกต่างระหว่างฤดูอย่างชัดเจน ดังนี้ คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม - มิถุนายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - ตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์

โดยที่ฤดูร้อนและฤดูฝนจะมีช่วงระยะเวลาที่ยาวนานกว่าฤดูหนาว ในช่วงฤดูฝน ซึ่งเริ่มประมาณเดือนพฤษภาคมชาวบ้านก็จะเตรียมตัวให้พร้อมกับการทำนา เนื่องจากชาวบ้านหมู่บ้านสำโรงโคเผาส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำนา โดยจะทำนาแบบนาปี ซึ่งจะอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติในการทำนา ในฤดูหนาวอากาศจะค่อนข้างหนาวเย็นเนื่องจากได้รับอิทธิพลความกดอากาศสูงจากประเทศจีน ส่วนในฤดูร้อนก็จะร้อนแบบแห้งแล้ง เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ไม่สามารถเก็บน้ำไว้ได้นาน

พื้นที่

หมู่บ้านสำโรงประกอบด้วยบ้านเรือน 163 หลังคาเรือน มีพื้นที่ทั้งหมด 3,150 ไร่ พื้นที่เกษตรกรรม 1,870 ไร่ พื้นที่ทำการปศุสัตว์ 85 ไร่ และที่ดินสาธารณะ 2 ไร่

ประวัติหมู่บ้าน

จากการบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน ทำให้ทราบว่า หมู่บ้านสำโรงเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ที่มีประวัติความเป็นมาหลายชั่วอายุคนแล้ว ผู้เฒ่าบางคนอายุ 80 กว่าปีแล้วบางคนยังไม่ทราบประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านมากนัก ทราบแต่เพียงว่าสาเหตุที่ได้ชื่อว่าบ้านสำโรง เนื่องจากเมื่อก่อนมีต้นสำโรงต้นใหญ่อยู่ในบริเวณหมู่บ้าน ซึ่งปัจจุบันต้นสำโรงได้ตายแล้วเหลือแต่เพียงตอ จากการสอบถามทราบว่าต้นสำโรงนี้ตายมานานกว่า 80 ปีแล้ว เพราะผู้เฒ่าบางคนเกิดมาก็ไม่ได้เห็นต้นสำโรงนี้แล้ว และในบริเวณใกล้ต้นสำโรงนั้นก็เป็นที่ตั้งศาลเจ้าพ่ออรุณ (ซึ่งชาวบ้านสำโรงนับถือเป็นศาลปู่ตาประจำหมู่บ้าน)

นายเอือน พิมพา อายุ 74 ปี ผู้ซึ่งเป็นเจ้าในหมู่บ้านได้เล่าให้ฟังว่าในสมัยเมื่อยังเป็นเด็กบริเวณหมู่บ้านยังเป็นดงเป็นป่า มีบ้านเรือนตั้งอยู่ประมาณ 30 หลังคา ต่อมาเกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่ในหมู่บ้าน เนื่องจากมีเด็กเอาถ่านไฟที่ใช้ในการหุงข้าวไปเล่น ไฟได้ติดหญ้าคาที่ใช้ในการมุงหลังคาและได้ลุกลามไหม้บ้านเรือนต่างๆ จนเกือบหมดเหลืออยู่ประมาณ 7 หลังคาเรือน ทำให้ชาวบ้านบางส่วนที่ไม่มีที่อยู่อาศัยต้องอพยพมาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านโคเผา ซึ่งเดิมก็มีการตั้งบ้านเรือนอยู่ไม่กี่หลังคาเรือน

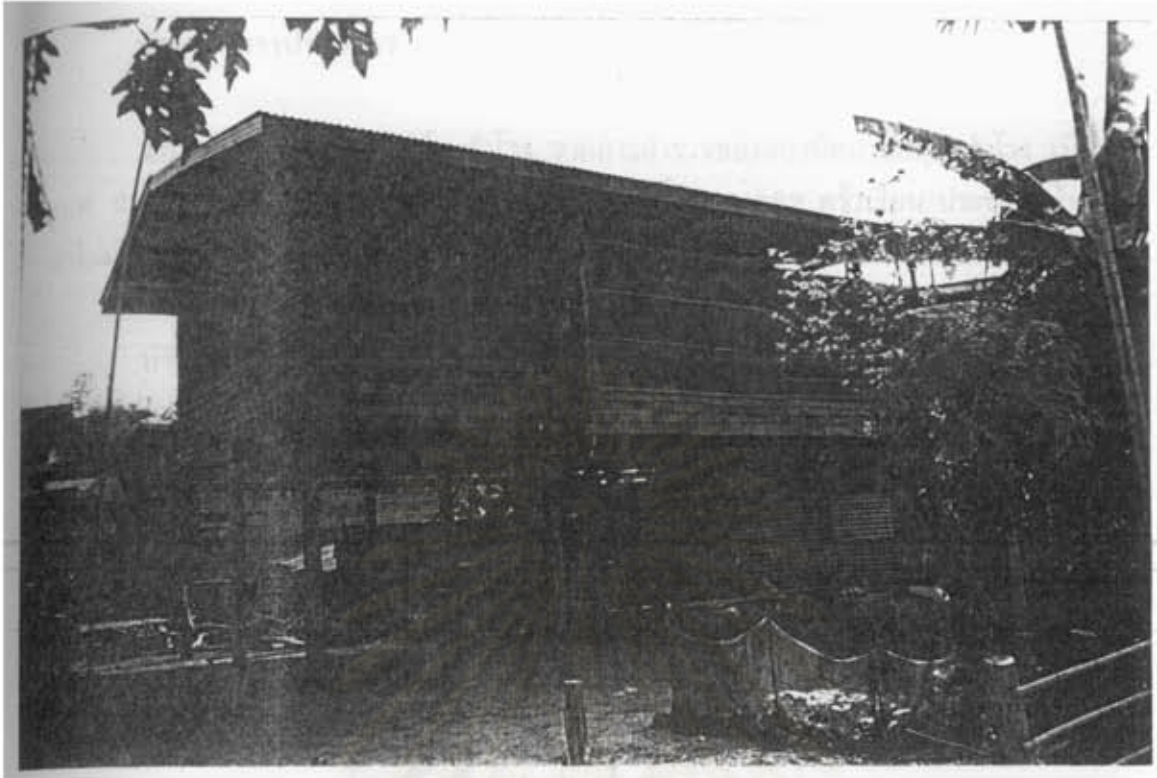
ลักษณะการตั้งบ้านเรือน

หมู่บ้านสำโรง จัดว่าเป็นหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่ มีบ้านตั้งอยู่จำนวน 163 หลังคาเรือน มีลักษณะการตั้งบ้านเรือนอยู่ในบริเวณเดียวกันในกลุ่มญาติพี่น้อง ในบางส่วนของหมู่บ้านจะมีการกระจุกตัวของบ้านเรือนอยู่หนาแน่น ไม่ได้เป็นระเบียบแบบแผนเดียวกัน เนื่องจากในสมัยก่อนไม่มีการทำถนนหรือทางคมนาคมที่แน่นอน เมื่อถูกหลานมากขึ้นก็ออกมาตั้งบ้านขยายออกรายรอบบ้านใหญ่ กลายเป็นบ้านได้ขยายออกตามที่ถนนในหมู่บ้านก็เพิ่งจะตัดกันในภายหลัง จึงทำให้บ้านสำโรงมีการตั้งบ้านเรือนที่ไม่มีระเบียบแบบแผน

โดยบริเวณรอบๆ ของหมู่บ้านจะเป็นทุ่งนา รูปแบบของบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของชาวบ้านพอที่จะแยกออกเป็น 2 แบบ ที่พบมากที่สุด จะเป็นบ้านแบบเก่าชั้นเดียวใต้ถุนสูง เนื่องจากต้องการพื้นที่ในการเก็บเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนา เก็บข้าวเปลือก ใช้น้ำส่วนผู้ข้าว เล้าไก่ คอกวัว คอกหมู ก่อสร้างเป็นรูปแบบง่าย ๆ อยู่ภายในบริเวณบ้าน ไม่ได้อยู่ใต้ถุนบ้านเหมือนกับเมื่อสมัยก่อน สาเหตุเนื่องจากในเรื่องของสุขอนามัย เสาบ้านเป็นเสาไม้เนื้อแข็งหรือเสาคอนกรีต มุงหลังคาด้วยสังกะสี ผนังของบ้านก็ใช้ไม้แผ่นตีประกบแบบง่าย ๆ ในการทำรั้วเป็นแบบง่าย ๆ ใช้ไม้ไผ่ทาดเป็นแนวรั้วสูงประมาณ 100 เซนติเมตร เพื่อใช้เป็นแนวกันอาณาเขตของบ้านแต่ละหลัง บางบ้านในบริเวณก็มีต้นหม่อนปลูกอยู่ข้าง ๆ แนวรั้ว เพราะชาวบ้านใช้ต้นหม่อนในการเลี้ยงตัวไหมในการทอผ้าไว้ใช้เอง

บ้านแบบสมัยใหม่ในหมู่บ้านสำโรงมีอยู่จำนวนไม่กี่หลังคา ส่วนมากจะเป็นของผู้ที่ค่อนข้างจะมีฐานะ รูปแบบของบ้านก็จะบ้าน 2 ชั้น โดยที่ชั้นล่างจะก่อสร้างด้วยปูน ชั้นบนจะสร้างจากไม้เป็น มีการใส่กระจก หน้าต่าง ประตู แบบบ้านสมัยใหม่ ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขายที่ใช้บ้านของตนเองเป็นร้านค้าก็มักจะสร้างบ้านเป็นบ้านชั้นเดียวที่สร้างติดกับพื้น โดยใช้บริเวณหน้าบ้านจัดวางสินค้า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 15 บ้านชั้นเดียวได้ทุนสูง

ภาพที่ 16 บ้านแบบสมัยใหม่

ลักษณะทางประชากร

จำนวนประชากรของหมู่บ้านสำโรง จากการสำรวจของสถานีอนามัยบ้านสำโรง เมื่อ พ.ศ. 2541 พบว่า บ้านสำโรงประกอบด้วยครัวเรือนทั้งหมด 152 ครัวเรือน ประชากรบ้านสำโรงมีจำนวน 502 คน ซึ่งสามารถแยกตามเพศได้ดังนี้

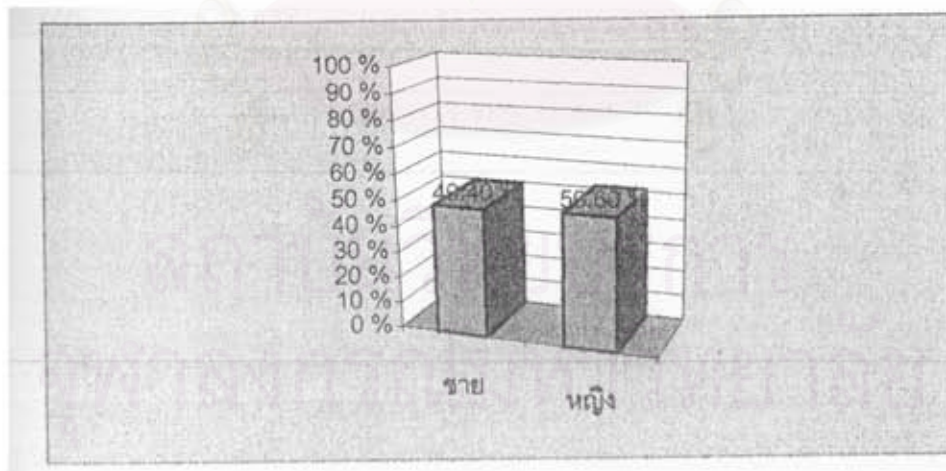
บ้านสำโรงแบ่งออกเป็น ประชากรชาย 248 คน หญิง 254 คิดเป็นประชากรชาย ร้อยละ 49.40 % ประชากรหญิง 50.60 %

ตารางที่ 14 แสดงประชากรบ้านสำโรงแยกตามเพศ

เพศ	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ชาย	248	49.40 %
หญิง	254	50.60 %
รวม	502	100 %

ที่มา : แบบสำรวจ จปร. ปี พ.ศ. 2540

แผนภูมิที่ 1 แสดงประชากรบ้านสำโรงแยกตามเพศ

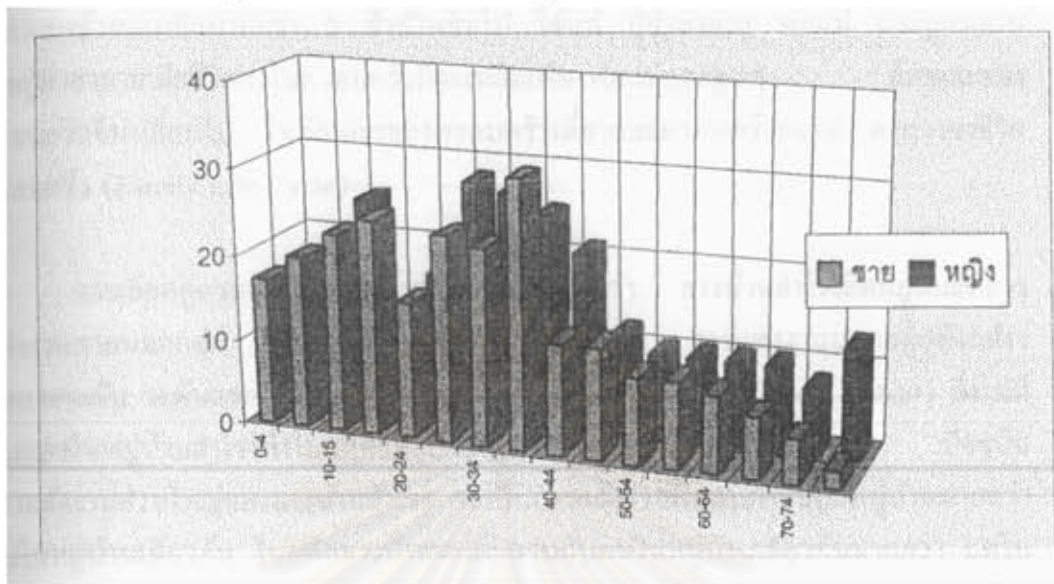
ตารางที่ 15 แสดงโครงสร้างอายุของประชากรบ้านลำโพง

อายุ	ชาย	หญิง	รวม	เปอร์เซ็นต์
0-4	17	9	26	5.18 %
5-9	20	17	37	7.37 %
10-15	23	25	48	9.56 %
15-19	25	12	37	7.37 %
20-24	16	17	33	6.57 %
25-29	24	28	52	10.36 %
30-34	23	27	50	9.96 %
35-39	31	25	56	11.16 %
40-44	13	21	34	6.77 %
45-49	13	12	25	4.98 %
50-54	10	10	20	3.98 %
55-59	10	10	20	3.98 %
60-64	9	10	19	3.78 %
65-69	7	10	17	3.39 %
70-74	5	8	13	2.59 %
75 up	2	13	15	2.99 %
รวม	248	254	502	100 %

ที่มา : แบบสำรวจ จปฐ. ปี พ.ศ. 2540

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 2 แสดงโครงสร้างอายุของประชากรบ้านสำโรง

จากรายพบว่า จำนวนประชากรที่มีมากที่สุด คือ ประชากรที่อยู่ในช่วงวัยแรงงาน ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 15 - 49 ปี จำนวน 287 คน ซึ่งคิดเป็น 57.17% ของจำนวนประชากรทั้งหมด ส่วนประชากรที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีเพียง 64 คน คิดเป็น 12.75 % ในขณะที่ประชากรรุ่นใหม่ในช่วงอายุ 0 - 4 ปี มีจำนวน 26 คน คิดเป็น 5.18% ของประชากรทั้งหมด

ลักษณะทางวัฒนธรรมของชุมชน

ระบบครอบครัวและเครือญาติ

ครอบครัวคือหน่วยทางสังคมหน่วยหนึ่งหรือเป็นกลุ่มบุคคลที่มีสถานภาพ (Status) เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ บุคคลกลุ่มนี้ผูกพันกันโดยบทบาทและหน้าที่ต่อกันและกัน คาดหวังต่อกัน บุคคลอื่นจะสัมพันธ์กับบุคคลกลุ่มนี้ก็โดยการกำหนดสถานภาพและบทบาทของตนเสียก่อน ในครอบครัวหนึ่งๆ อย่างน้อยที่สุดครอบครัวจะต้องประกอบด้วยคู่สมรสหนึ่งคู่ และลูกๆ ซึ่งอาจจะรวมทั้งเพศหญิงและชายหรือเพียงเพศใดเพศหนึ่ง บางครอบครัวที่ไม่มีลูกนั้นก็ถือว่าเป็นช้อยกเว้น

ลักษณะครอบครัวของชาวเขอบ้านสำโรงมีทั้งระบบครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) แบบชั่วคราวและครอบครัวขยาย (Extended Family) ที่ไม่ต่อเนื่อง กล่าวคือแรกเริ่มที่ตั้งครอบครัวนั้นจะมีเพียง พ่อ แม่ และลูกๆ เท่านั้น ต่อมาเมื่อลูกแต่งงานและนำ

คู่สมรสเข้ามาอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ครอบครัวเดี่ยวก็จะกลายเป็นครอบครัวขยาย ซึ่งจะประกอบด้วยสมาชิกมากกว่า 3 ชั่วชีวิตขึ้นไป ได้แก่ ปู่ย่าตายาย พ่อแม่ และลูกหลาน เมื่อปู่ย่าตายายเสียชีวิตลงในครอบครัวก็จะเหลือเพียงพ่อแม่และลูกๆ ลักษณะของครอบครัวจึงเปลี่ยนไป ในลักษณะของครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย ตามวงจรชีวิตครอบครัว (Family Life Cycle)

การเลือกคู่ครองและการแต่งงานในปัจจุบันพบว่า ชาวบ้านสำโรงยึดกฎเกณฑ์การแต่งงานภายนอกกลุ่ม (Exogamy) อย่างเหนียวแน่น การแต่งงานนอกกลุ่มดังกล่าวมีหลายระดับ ระดับแรก คือ การไม่มีเพศสัมพันธ์กับญาติใกล้ชิด (Incest Taboo) ซึ่งไม่มีผู้ใดเลยในหมู่บ้านสำโรงทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ฝ่าฝืนละเมิดกฎเกณฑ์ดังกล่าว ปัจจุบันการแต่งงานส่วนใหญ่ของชาวบ้านสำโรง จะเป็นการแต่งงานกับคนภายนอกหมู่บ้านมากกว่าคนในหมู่บ้านเดียวกัน ในอดีตชาวบ้านจะแต่งงานกับคนในหมู่บ้านเดียวกันมากกว่า แต่ในปัจจุบันการคมนาคมสะดวกและหนุ่มสาวในหมู่บ้านก็มีการออกไปหางานทำนอกหมู่บ้าน หลังจากฤดูกาลทำนา ทำให้มีโอกาสได้พบคนนอกหมู่บ้านมากขึ้นและมีการ แต่งงานกับคนนอกหมู่บ้านมากกว่าในอดีต ในสมัยนี้หนุ่มสาวจึงเลือกคู่ครองเองตามความพอใจส่วนตัวของแต่ละคน แต่พ่อแม่ก็ยังคงมีส่วนช่วยในการตัดสินใจเลือกคู่ครองของหนุ่มสาว โดยการแสดงออกในเรื่องของการยินดีที่จะจัดการแต่งงานให้และการยอมรับลูกเขยหรือลูกสะใภ้จากหมู่บ้านอื่น ซึ่งพ่อแม่ก็ยอมรับว่าในปัจจุบันการควบคุมการแต่งงานของลูกหลานในหมู่บ้านไม่สามารถทำได้เหมือนในอดีต

ในเรื่องของจำนวนคู่ครองพบว่าชาวบ้านสำโรงส่วนมากจะนิยมระบบผัวเดียวเมียเดียว (Monogamy) ซึ่งก็คือ การแต่งงานระหว่างฝ่ายชายหนึ่งคนกับฝ่ายหญิงหนึ่งคนเท่านั้น เหมือนๆ กับระบบครอบครัวในสังคมไทยส่วนใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามในบ้านสำโรงก็ยังมีลักษณะของจำนวนคู่ครองแบบมากผัวมากเมีย (Polygyny) ในรูปของระบบมากเมีย (Polygyny) อยู่ด้วย คือ การที่สามีมีภรรยามากกว่า 1 คน ซึ่งส่วนมากจะพบกับผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีหรือผู้ที่ค่อนข้างมีอิทธิพลในหมู่บ้าน

โดยทั่วไปแล้วตามประเพณีและบรรทัดฐานของชาวบ้านสำโรงแล้ว ภายหลังจากการสมรส ภรรยาก็จะนำสามีมาอาศัยอยู่ที่บ้านของตนเอง (Matrilocal Residence) เพื่อเป็นช่วยเหลือด้านแรงงาน เนื่องจากเป็นสังคมเกษตรกรรม จากนั้นประมาณ 2 - 3 ปี เมื่อมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้นและทางผู้ใหญ่สมควรแล้วว่าสามารถที่จะสร้างครอบครัวเองได้ก็จะแยกครัวเรือนออกมาตั้งครอบครัวในบริเวณใกล้เคียงกับบ้านของบิดามารดา ซึ่งในละแวกบ้านหนึ่งๆ ก็จะพบว่ามิญาติพี่น้องของทางฝ่ายหญิงที่แต่งงานและปลูกสร้างบ้านเรือนใน

บริเวณรอบๆ บ้านของพ่อแม่ สมาชิกใหม่ที่เกิดขึ้นมาก็จะเติบโตท่ามกลางพี่น้องของทางฝ่ายแม่ และมีความสัมพันธ์และผูกพันทางญาติข้างแม่มากกว่าญาติทางฝ่ายพ่อ

การนับญาติและความสัมพันธ์ทางเครือญาติของชาวบ้านสำโรงนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็นลักษณะต่างๆ ดังนี้

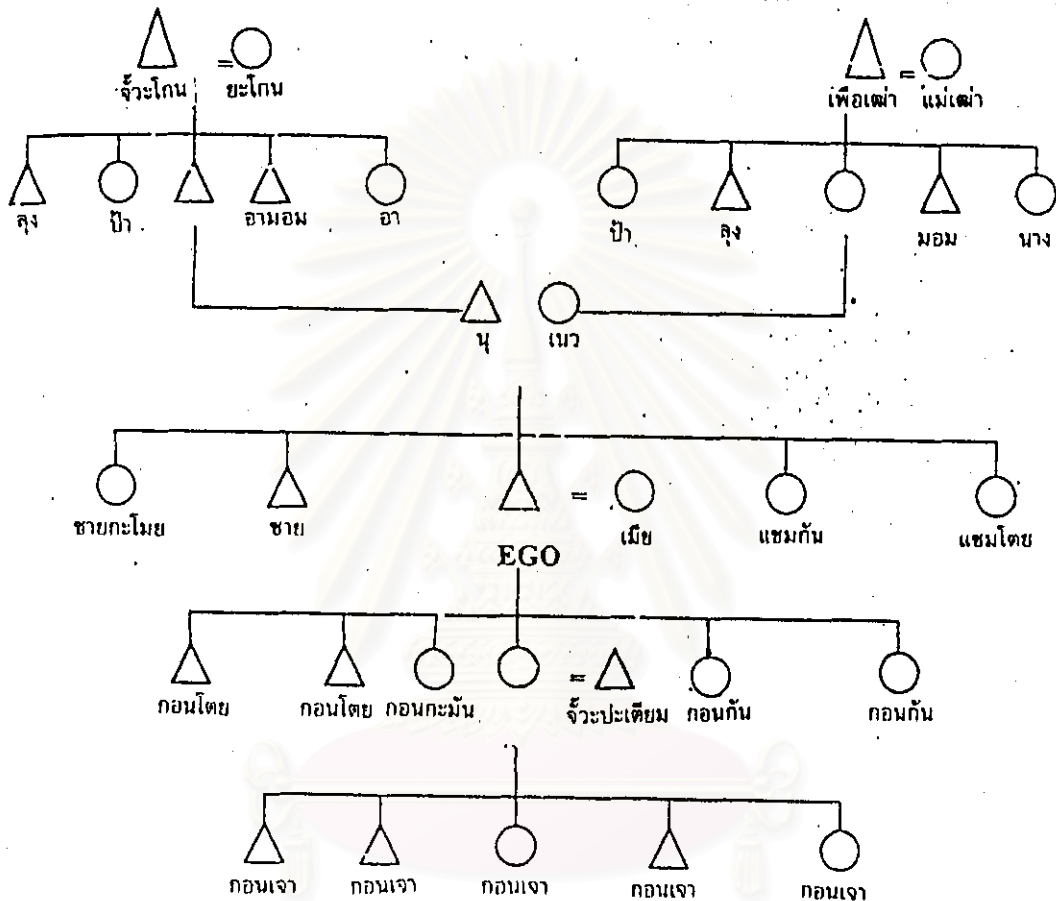
1. เครือญาติทางสายโลหิต (Consanguinal Relations) คือ พี่น้องที่เกิดจากพ่อแม่เดียวกัน รวมถึงลูกของพี่น้องที่ร่วมสายโลหิต เครือญาติในลักษณะนี้จะมีความสนิทสนมใกล้ชิดกันมากและมักจะตั้งบ้านเรือนอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน มีการไปมาหาสู่กันตลอดเวลา และยังให้สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. เครือญาติโดยการแต่งงาน (Affinal Relations) คือ ความสัมพันธ์นั้นเครือญาติจะเกิดขึ้นเมื่อมีการแต่งงานระหว่างบุตรชายและบุตรสาวจาก 2 ครอบครัว สมาชิกในครอบครัวทั้ง 2 ก็จะกลายมาเป็นญาติพี่น้องเกี่ยวดองกัน ซึ่งก็นับรวมถึงญาติร่วมสายโลหิตของครอบครัวทั้ง 2 ฝ่ายด้วย

3. เครือญาติร่วมชุมชนเดียวกัน คือ ชาวบ้านในหมู่บ้านสำโรงจะมีความรู้ นับถือผูกพันและปฏิบัติต่อกันเสมือนญาติ แม้ว่าจะมีได้เป็นญาติจาก 2 แบบแรก โดยจะเห็นได้จากการเรียกชื่อหน้าที่ใช้เรียกกัน (Terms of Address) จะมีการจัดความสัมพันธ์เช่นเดียวกับญาติสายโลหิตและญาติโดยการแต่งงานของตน (Terms of Reference) เช่น ลุง ป้า น้า อา พ่อใหญ่ แม่ใหญ่ ฯลฯ เป็นต้น

การสืบทอดมรดก (Descent) ในชุมชนบ้านสำโรงนั้นเป็นการสืบทอดจากสองฝ่าย (Bilineal Descent) คือ มีสิทธิที่จะรับมรดกจากทั้งญาติทางฝ่ายพ่อและญาติทางฝ่ายแม่ด้วยทรัพย์สินและมรดกตกทอด ได้แก่ เงินทอง ที่ดิน ที่นา บ้านเรือน สัตว์เลี้ยง และสิ่งของมีค่าอื่นๆ การสืบทอดมรดกนั้นมักจะกระทำกันตั้งแต่ที่บิดามารดายังมีชีวิตอยู่ โดยที่ผู้เป็นพ่อและแม่เมื่อเห็นว่าบุตรชายและบุตรสาวของตนมีครอบครัวและมีความรับผิดชอบดีแล้ว ก็จะทำการแบ่งทรัพย์สินซึ่งส่วนมากแล้วจะเป็นที่ดินของตนยกให้ลูกๆ อย่าง เท่าเทียมกัน ส่วนบ้านที่พ่อแม่อยู่อาศัยนั้นโดยมากก็จะยกให้กับลูกสาวคนสุดท้ายที่ได้ดูแลปรนนิบัติตนเองเป็นอย่างดี

การแบ่งมรดกนั้นอาจจะมีอยู่ในกรณีที่บิดาหรือมารดา หรือบิดาและมารดาเสียชีวิตอย่างกระทันหัน เมื่อเสร็จสิ้นงานศพแล้ว ผู้ที่เป็นบิดาหรือมารดาที่ยังมีชีวิตอยู่ก็จะกลายเป็นผู้รับมรดกทั้งหมดในอันดับแรก แล้วค่อยแบ่งให้กับบุตรในอนาคต ส่วนในกรณีที่เกิดการตายขึ้นพร้อมกันหรือตายในขณะที่ยังไม่ได้แบ่งมรดกไว้ บุตรชายหญิงทุกคนเมื่อเสร็จสิ้นจากงานศพก็จะมาตกลงแบ่งสรรกันอย่างเท่าเทียมกัน

ภาพที่ 17 ไดอะแกรมแสดงระบบเครือญาติของชาวบ้านสำโรง

ระบบเศรษฐกิจ

ชาวบ้านสำโรงประกอบอาชีพการเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะการทำนา นอกจากนี้ยังมีอาชีพค้าขาย รับจ้าง และรับราชการ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. อาชีพทำนา เป็นหัวใจสำคัญของชาวบ้านสำโรงในการดำรงชีวิต เนื่องจากชีวิตของชาวบ้านผูกพันอยู่กับการทำนามาเป็นเวลานาน หลายชั่วอายุคน เป็นอาชีพที่ได้ตกทอดมาจากบรรพบุรุษ ในชุมชนบ้านสำโรงนั้นเป็นการทำนาปี ซึ่งทำเพียงปีละ 1 ครั้งเท่านั้น

ข้าวที่ปลูกส่วนมากก็จะเป็นข้าวเจ้าพันธุ์หอมมะลิเป็นส่วนมาก และปลูกข้าวเหนียวบ้างเล็กน้อยเพื่อใช้ในการทำขนมเพื่อใช้ในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ เช่น ข้าวจี ข้าวต้มมัด ข้าวเหนียวเปียก ที่ดินที่ใช้เป็นปัจจัยในการผลิตนั้นจะมีทั้งผู้ที่มีที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งได้เป็นมรดกตกทอดมา มีทั้งผู้ที่เช่าที่นาของคนอื่นในการทำนา แต่ที่พบเป็น ส่วนมากคือผู้ที่มีที่ดินเป็นของตนเองส่วนหนึ่งและยังเช่าที่ดินของผู้อื่นด้วย เนื่องจากต้องการเพิ่มผลผลิตของตนเอง โดยเสียค่าเช่าเป็นเงินหรือเป็นข้าวแล้วแต่จะตกลงกัน ทุนที่ใช้ในการผลิต โดยมากแล้วชาวบ้านสำโรงมีฐานะค่อนข้างยากจนและมีหนี้สินมาก การทำนาในแต่ละปีจึงต้องกู้ยืมเงินมาลงทุนก่อน ซึ่งแหล่งเงินกู้ของชาวบ้านก็คือนายทุน ผู้ที่มีฐานะดีของหมู่บ้าน ซึ่งในบางครั้งอาจเป็นคนเดียวกับที่ใช้เช่าที่นาด้วยก็ได้ นอกจากนั้นยังมีแหล่งเงินกู้ในระบบ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ แต่โดยมากแล้วชาวบ้านยังชอบที่จะกู้เงินจากนายทุนมากกว่า แม้ว่าจะเสียดอกเบี้ยแพงกว่าแต่ก็สามารถให้เงินกู้ใน วงเงินที่สูงกว่า นอกจากนั้นกำหนดการชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยยังสามารถยืดหยุ่นได้ โดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวกับนายทุน การเพาะปลูกชาวบ้านจะใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการผลิตตั้งแต่การไถนาโดยใช้รถไถแทนการหว่านหรือโค ใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ในการเร่งการเจริญเติบโตเพิ่มผลผลิต ใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวต้องจ้างแรงงานมาช่วยในการเก็บเกี่ยวผลผลิตส่วนมากจะจ้างคนที่อยู่หมู่บ้านเดียวกัน การจ้างนั้นจะมีทั้งแบบขอแรง หมายถึงการจ่ายค่าจ้างแบบไม่เต็มอัตรา คือการจ้างคนในเครือญาติของตนหรือเพื่อนบ้านที่มีความคุ้นเคยกัน และการจ้างแบบเต็มอัตรา จะเป็นการจ้างคนที่ไม่ค่อยคุ้นเคยกัน ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ต้นทุนในการทำนาสูงมาก อีกทั้งยังเป็นอาชีพที่ต้องใช้ความอดทนเป็นอย่างมาก และยังคงพึ่งปัจจัยในเรื่องของดินฟ้าอากาศ เนื่องจากเป็นการทำนาโดยอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติ คือน้ำฝนเท่านั้น หากปีใดฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลผลผลิตก็จะได้ไม่เพียงพอที่จะใช้หนี้ที่กู้ยืมมา ทำให้หนี้สินพอกพูนมากขึ้น แต่ชาวบ้านก็ไม่มีความรู้หรือมีทุนทรัพย์ที่จะไปประกอบอาชีพอื่น จึงทำได้เพียงแต่พยายามที่จะส่งบุตรหลานของตนเองให้ได้รับการศึกษาที่สูงๆ เพื่อที่จะเปลี่ยนอาชีพไปเท่านั้น ซึ่งดูจากแนวโน้มแล้วคนรุ่นใหม่ๆ ที่ได้รับการศึกษาจะประกอบอาชีพทำนายน้อยลงกว่าก่อน

2. อาชีพค้าขาย เป็นอาชีพหนึ่งของของชาวบ้านสำโรง บ้านสำโรงซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่กว่าบ้านโคเคาะจะมีร้านขายของชำ 9 ร้านค้า กระจายอยู่ตามส่วนต่างๆ ของหมู่บ้าน ร้านค้าที่บ้านสำโรงนี้จะมีทั้งร้านค้าดั้งเดิมเก่าแก่ที่ประกอบอาชีพค้าขายมาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ สภาพของร้านค้าจะมีลักษณะเป็นบ้านใต้ถุนสูงชั้นบนเป็นที่อยู่อาศัยของเจ้าของบ้าน ส่วนชั้นล่างจะเป็นที่ขายของมีการสร้างเป็นเพิงมุงหลังคาด้วยสังกะสี มีแคร่เอาไว้สำหรับวางสินค้าที่จะจำหน่าย ของที่มีขายในร้านจะเป็นสินค้าเครื่องใช้เบ็ดเตล็ด เช่น เหล้า เบียร์ บุหรี่ ยาแก้ไอ น้ำตาล น้ำปลา และอาหาร เช่น ขนม ก๋วยเตี๋ยว ลูกชิ้นปิ้ง ไข่ไก่ ผัก ผลไม้ ร้านค้า

ที่เกิดขึ้นใหม่ในหมู่บ้านสำโรงจะเป็นของผู้ที่ค่อนข้างมีฐานะ ตัวร้านจะสร้างเป็นแบบอาคาร 2 ชั้น ร้านค้าใหม่นี้จะมีตู้แช่น้ำอัดลม เบียร์ ไอศกรีม ตู้โชว์และชั้นวางสินค้าเป็นระเบียบกว่าร้านดั้งเดิม อีกทั้งบางร้านยังมีน้ำมันดีเซลและน้ำมันเบนซินจำหน่าย พร้อมทั้งอะไหล่รถจักรยานยนต์ด้วย

3. อาชีพรับจ้าง อาชีพนี้เกิดขึ้นเนื่องมาจากกระแสความเจริญของสังคมเมืองที่เข้ามาสู่หมู่บ้านสำโรง ทำให้เกิดอาชีพรับจ้างขึ้น ซึ่งส่วนมากก็จะไปเป็นแรงงานแบบไร้ฝีมืออยู่ที่กรุงเทพฯ เพื่อทำงานก่อสร้าง และทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้างนี้จะมีทั้งแบบที่ทำนาเป็นอาชีพหลักแล้วจะมาทำงานรับจ้างในกรุงเทพฯ หลังจากฤดูเก็บเกี่ยว เพื่อเป็นการหารายได้เสริมจากการทำนา แล้วจะกลับไปทำนาเมื่อถึงฤดูทำนา ส่วนอีกแบบหนึ่งจะเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้างแบบเต็มตัว ซึ่งให้เหตุผลที่เลือกประกอบอาชีพนี้แทนที่จะทำนา เนื่องจากมีรายได้เป็นรายวันที่แน่นอนตามที่ตนเองได้ทำ ต่างจากการทำนาที่ต้องอาศัยสภาพดินฟ้าอากาศเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งของปริมาณผลผลิตที่จะได้ในแต่ละปี

4. อาชีพรับราชการ ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนทั่วไป เช่น ครู อาจารย์ ภารโรง ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราวในหน่วยงานราชการต่างๆ และข้าราชการทหาร ตำรวจ ซึ่งอาชีพนี้จะเมื่อเทียบเป็นสัดส่วนกับอาชีพทำนาแล้วถือว่าเป็นอัตราที่ต่ำมาก ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการนี้ โดยส่วนมากแล้วจะเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงกว่าการศึกษาระดับมัธยม ซึ่งในสมัยก่อนและในปัจจุบันแล้วถือว่าหาได้ยากมาก

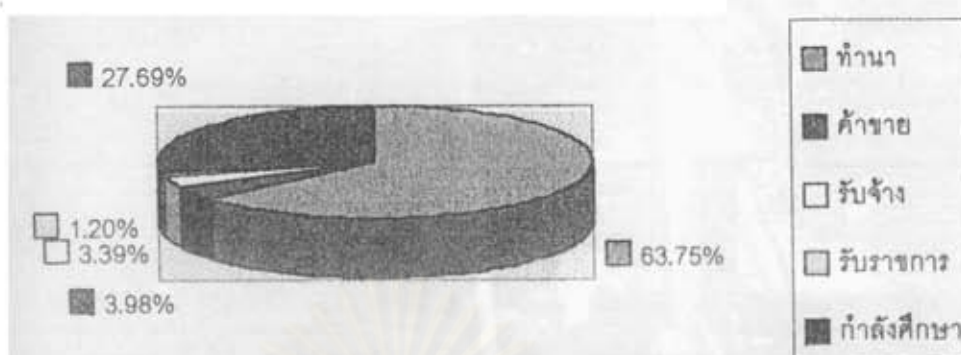
ในหมู่บ้านสำโรงมีชาวบ้านที่อาชีพต่างๆ ได้แก่ ทำนา ค้าขาย รับจ้าง รับราชการ และยังมีผู้ที่ยังอยู่ในวัยศึกษา ซึ่งสามารถนำมาแสดงในรูปของตารางและแผนภูมิได้ ดังนี้

ตารางที่ 16 แสดงการประกอบอาชีพของประชากรบ้านสำโรง

อาชีพ	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ทำนา	320	63.75 %
ค้าขาย	20	3.98 %
รับจ้าง	17	3.39 %
รับราชการ	6	1.20 %
กำลังศึกษา	139	27.69 %
รวม	502	100.00 %

ที่มา : แบบสำรวจ จปฐ. ปี พ.ศ. 2540

แผนภูมิที่ 3 แสดงการประกอบอาชีพของประชากรบ้านสำโรง

ภาพที่ 18 ร้านค้าในหมู่บ้านสำโรง

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 19 ร้านค้าในหมู่บ้านลำโพง

ระบบการเมืองการปกครอง

หมู่บ้านลำโพงขึ้นอยู่กับในการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวัสดิ์ อาคารที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวัสดิ์อยู่ที่หมู่บ้านโคเคาะ หมู่บ้านลำโพง (หมู่ที่ 3) เป็นหมู่บ้านหนึ่งจากจำนวน 19 หมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวัสดิ์ เป็นหน่วยงานราชการท้องถิ่นที่ตั้งขึ้นมาใหม่ ซึ่งถือว่าเป็นการกระจายอำนาจการปกครอง จากส่วนกลางเข้าสู่ส่วนภูมิภาค

หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ การรักษาความสะอาดทั้งทางบก ทางน้ำ ถนน ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ อนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันตามพระราชกฤษฎีกา

กำนันตำบลพรหมสวัสดิ์ ชื่อนายสุบรรณ นาคนาคา เป็นชาวบ้านสำโรงโดยกำเนิด เริ่มต้นการทำงานด้านการปกครองจากตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านสำโรงเมื่อปี พ.ศ. 2514 และดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านเมื่อปี พ.ศ. 2519 ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2529 จึงได้รับเลือกให้เป็นกำนันตำบลพรหมสวัสดิ์ แต่หมู่บ้านสำโรงไม่มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านใหม่ ดังนั้น กำนันสุบรรณจึงต้องดูแลบ้านสำโรงด้วยในฐานะผู้ใหญ่บ้าน โดยมีผู้ช่วยกำนัน 2 คน คือ นายแป้น พรหมชาติ และนายจันทร์ โยธี สารวัตรกำนัน มี 2 คน คือ นายชนะพัฒน์ มุลกะกุล และนายเลียง ถึงไชย

ภายในหมู่บ้านสำโรงจะแบ่งการปกครองภายในออกเป็นคุ้ม โดยแต่ละคุ้มจะครอบคลุมอาณาเขตประมาณ 8-10 หลังคาเรือน มีหัวหน้าคุ้มเป็นผู้ดูแลและรับผิดชอบ มีการลงคะแนนในหมู่บ้านเพื่อเลือกหัวหน้าคุ้ม โดยที่มีผู้รับรอง 2 คน ผู้ที่เป็นหัวหน้าคุ้มจะอยู่ในตำแหน่งจนกระทั่งเสียชีวิตซึ่งในหมู่บ้านสำโรงนี้จะแบ่งออกเป็น 12 คุ้มด้วยกัน ได้แก่

ชื่อคุ้ม	หัวหน้าคุ้ม
1. น้อยประชาสรรค์	นายสุบรรณ นาคนาคา
2. สุขเกษม	นายอำพร ยาศรี
3. ปู่ตาประชาราษฎร์	นายทองใส นพเพชร
4. สำโรงเก่า	นายน้อม โยธี
5. ทักษิณธรรมราษฎร์	นายสาลี โพนปลัด
6. ร่วมมิตร	นายคำดี หัสตง
7. อนามัย	นายเนาวรัตน์ คณาญาติ
8. ศรีวิสัย	นายลินธู กิริยา
9. ขนาดน้อย	นายเหล็ก โยธี
10. อนุรักษ์นิยม	นายบัติ คณาญาติ
11. มิตรประชาร่วมใจ	นายกุล คณาญาติ
12. แสนสุขพัฒนา	นายประภาพันท์ บุญศรีธา

ต้นฉบับไม่มีหน้า
NO THIS PAGE IN ORIGINAL

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 8 ชั้นเรียน อนุบาล 1 ถึงอนุบาล 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 อย่างละ 1 ห้อง ห้องละประมาณ 15 คน มีเด็กนักเรียนทั้งหมด 112 คน แบ่งเป็นผู้ชาย 58 คน และผู้หญิง 54 คน นักเรียนที่โรงเรียนบ้านสำโรงโคเค่าเป็นชาวเขอประมาณ 98 % ที่เหลืออีก 2 % เป็นผู้ที่มิเชื่อสายจีน

สภาพภายในโรงเรียนมีพื้นที่ทั้งหมด 5 ไร่ 1 งาน 1 ตารางวา ประกอบด้วย อาคารเรียน 2 ชั้น 1อาคาร สร้างเมื่อ พ.ศ. 2525 ชั้นล่าง มีห้องเรียน 3 ห้องเรียนของนักเรียนระดับอนุบาล 1 และ 2 ซึ่งจะเรียนด้วยกัน และห้องเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ส่วนชั้นบนมี 2 ห้องเรียน คือห้องเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 นอกจากนั้นยังมีห้องธุรการและห้องพัสดุ โรงฝึกงาน 1 อาคาร สร้างเมื่อ พ.ศ. 2527 ซึ่งนอกจากจะใช้เป็นที่ฝึกงานแล้วยังเป็นที่ห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 มีถังเก็บน้ำฝนชนิด ฝ.33 อยู่ 2 ชุด และมีสนามฟุตบอล 1 สนาม ปัจจุบันมีความคิดที่จะสร้างอาคารเรียนขึ้นใหม่อีก 1 อาคาร เนื่องจากทางโรงเรียนได้เงินจากการทอดผ้าป่าจำนวน 60,000 บาท แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการเพราะว่ายังขาดงบประมาณอีกจำนวนหนึ่ง

นักเรียนโรงเรียนบ้านสำโรงโคเค่า จะเป็นเด็กที่มาจากหมู่บ้านใกล้เคียง เช่น บ้านสำโรง บ้านโคเค่า บ้านหนองแซ่ บ้านขนาด ส่วนมากเป็นผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนบิดามารดาประกอบอาชีพทำนา มีชุดนักเรียนเพียง 2 ชุด บางคนก็ไม่มีเลยและขาดแคลนรองเท้าทำให้เด็กส่วนมากจะเป็นโรคพยาธิ ซึ่งทางสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดสรรเงินเพื่อที่จะนำไปซื้อชุดนักเรียนเป็นจำนวน 30 % ของนักเรียนที่ขาดแคลน ทางโรงเรียนได้งบประมาณกลางวันเป็นเงิน 360 บาทต่อวัน ถ้าคิดเป็นรายคนตกคนละ 5 บาท จะได้เพียง 72 คน ซึ่งจะไม่เพียงพอและทั่วถึงที่แก่เด็กทั้งหมด ทางโรงเรียนจึงได้แก้ปัญหาที่จะให้เด็กทุกคนได้รับอาหารอย่างเท่าเทียมกัน โดยการให้เด็กทุกคนห่อข้าวมาจากบ้านแล้วทางโรงเรียนนำเงินจำนวนดังกล่าวไปทำเป็นกับข้าวเพื่อเลี้ยงเป็นอาหารกลางวันกับเด็กทุกคน นักเรียนที่นี่เมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้วส่วนมากก็จะศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนอื่นในอำเภอพยุห์หรือที่โรงเรียนในตัวอำเภอเมืองศรีสะเกษ

ภาพที่ 20 โรงเรียนบ้านสำโรงโคเต่า

ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนบ้านสำโรงโคเต่า คือ ปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน ปัญหาทางด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน ซึ่งจะป่วยเป็นโรคพยาธิ และโรคขาดสารอาหารเป็นจำนวนมาก เด็กที่โตจะขาดเรียนบ่อยและไม่ค่อยทำการบ้าน เนื่องจากต้องช่วยงานทางบ้าน และอีกปัญหาหนึ่ง คือ ปัญหาในด้านของการออกเสียงระหว่าง เสียง "ผ" กับเสียง "ฟ" ซึ่งนักเรียนส่วนมากที่มีเชื้อสายเขอไม่สามารถออกเสียงได้ เนื่องจากในภาษาเขอไม่มีหน่วยเสียงดังกล่าว

ชาวเขอบ้านสำโรงที่อายุอยู่ในช่วงวัยกลางคนส่วนมากจะได้รับการศึกษาเพียงภาคบังคับ (ป.4) แค่อ่านออกเขียนได้เท่านั้น เนื่องจากมีฐานะค่อนข้างยากจน อีกทั้งยังไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการศึกษา แต่ในปัจจุบันคนรุ่นหลังๆ จะได้รับการส่งเสริมด้านการศึกษามากขึ้นทั้งจากตัวพ่อแม่ผู้ปกครองและจากภาครัฐที่ได้ขยายการศึกษาภาคบังคับออกไปทำให้เด็กในรุ่นหลังๆ ได้รับการศึกษามากขึ้นและมีโอกาสที่จะได้ยกระดับของตนเอง เนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาดีจะได้รับการยอมรับนับถือในสังคม และยังสามารถประกอบอาชีพที่มีรายได้ที่ดีกว่าการทำนา จากการสำรวจความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งทำการสำรวจระดับการศึกษาของประชากรทุกคนทั้งที่ยังศึกษาอยู่และศึกษาจบแล้ว

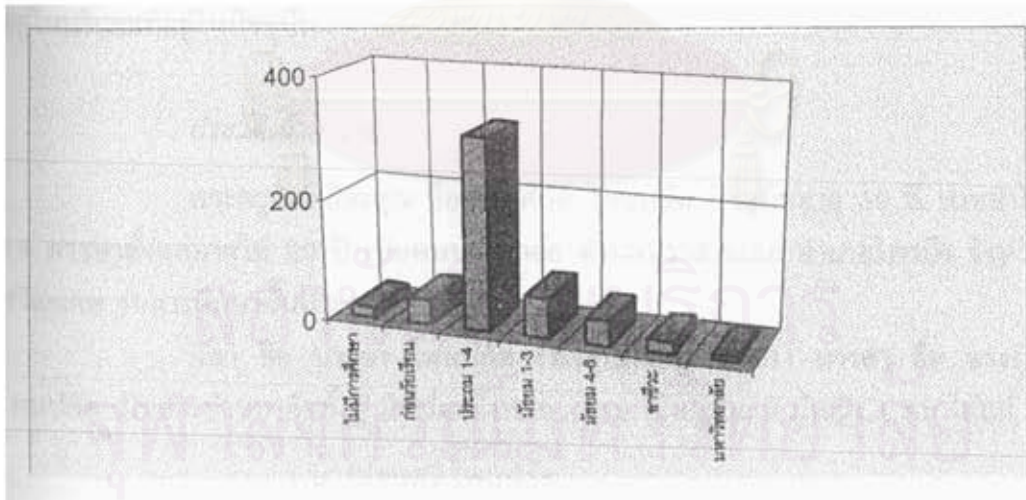
ทุกครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านสำโรง พบว่าในหมู่บ้านสำโรงมีระดับการศึกษาของประชากรซึ่งสามารถแสดงออกในรูปของตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 17 แสดงระดับการศึกษาของประชากรบ้านสำโรง

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีการศึกษา	18	3.59 %
ก่อนวัยเรียน	40	7.97 %
ประถม 1-4	313	62.35 %
มัธยม 1-3	66	13.15 %
มัธยม 4-6	40	7.97 %
อาชีวะ	18	3.59 %
มหาวิทยาลัย	7	1.39 %
รวม	502	100 %

ที่มา : แบบสำรวจ จปฐ. ปี พ.ศ. 2540

แผนภูมิที่ 4 แสดงระดับการศึกษาของประชากรบ้านสำโรง

ระบบศาสนาและความเชื่อ

ระบบความเชื่อของชาวเขอบ้านสำโรงนั้น มีระบบความเชื่อใน 2 ลักษณะ คือ ความเชื่อความศรัทธาในพุทธศาสนาและความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ (Animism) ชาวบ้านสำโรงโคเฒ่าทุกคนนับถือศาสนาพุทธ โดยมีวัดสำโรงโคเฒ่าเป็นวัดประจำชุมชน ซึ่งชาวบ้านทั้ง 2 หมู่บ้าน และชาวบ้านจากหมู่บ้านใกล้เคียง มาใช้เป็นสถานที่ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาในช่วงงานบุญต่าง ๆ พุทธศาสนาแบบท้องถิ่นที่ชาวเขอบ้านสำโรงมีความศรัทธามีลักษณะผสมผสานกับความเชื่อในศาสนาพราหมณ์ และในเรื่องของอำนาจเหนือธรรมชาติหรือความเชื่อในเรื่องของผี

วัดสำโรงโคเฒ่า เป็นวัดประจำหมู่บ้านสำโรงโคเฒ่า มีเนื้อที่ประมาณ 8 ไร่ เจ้าอาวาส คือ พระครูกิตติสีลคุณ ชาวบ้านที่มาทำบุญที่วัดจะมาจากทั้งหมู่บ้านสำโรง หมู่บ้านโคเฒ่า และบ้านหนองแซ่

ประวัติของวัด

ผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านเล่าให้ฟังว่าเดิมในบริเวณบ้านโคเฒ่ามีวัดเก่าแก่ แต่ก็ไม่ได้มีหลักฐานว่าถูกสร้างขึ้นและรกร้างในสมัยใด จากคำบอกเล่าทำให้ทราบว่าอาจจะเกิดไฟไหม้ในบริเวณหมู่บ้านและวัดก็ได้ถูกไฟไหม้ไปด้วย จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2471 ถึงย้ายมาอยู่ในบริเวณที่อยู่ปัจจุบัน

ประวัติเจ้าอาวาส

พระครูกิตติสีลคุณ ชื่อเดิม ตักดี โพนปลัด ปัจจุบันอายุ 39 ปี บวชมาได้ 19 พรรษาตั้งแต่อายุได้ 20 ปี เป็นคนบ้านอาลัย ตำบลปราสาทเขย อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

บิดา ชื่อ นายชา โพนปลัด (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) มารดา ชื่อ นางบัน โพนปลัด เป็นชาวบ้านอาลัยทั้งคู่ มีพี่น้องทั้งหมด 4 คน เป็นผู้ชาย 3 ผู้หญิง 1 คน ได้แก่

1. นางอ่อนศรี โพนปลัด
2. นายสมบูรณ์ โพนปลัด
3. พระครูกิตติสีลคุณ
4. นายพรหม โพนปลัด

เมื่อหลวงพ่อบจบการศึกษาภาคบังคับ (ป.4) แล้วจึงบวชเป็นสามเณรขณะที่มีอายุได้ 18 ปี ที่วัดสำโรงโคเฒ่า โดยมีพระครูสิริธรรมวงศ์ เจ้าอาวาสวัดสำโรงโคเฒ่า

ในขณะนั้น เป็นพระอุปปีชชาย และบวชเป็นพระเมื่อ พ.ศ.2523 โดยมีพระครูสุขุมธรรมรักษ์ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระครูจันทโสธิคุณ และพระอนุสาวนาจารย์เป็นพระคู่สวด ต่อมาอีก 7 พรรษา พระครูสิริธรรมวงศ์มรณะภาพหลวงพ่ोजึงได้ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาส

ทำเนียบเจ้าอาวาส

1. พระอธิการหา พุทฺธสาโร	พ.ศ. 2471 - 2482
2. พระอธิการน้อย อินฺทสาโร	พ.ศ. 2482 - 2490
3. พระครูสิริธรรมวงศ์ (อ่อน ธมฺมาโส)	พ.ศ. 2490 - 2529
4. พระครูกิตติสิลคุณ (ศักดิ์ เตชวโร)	พ.ศ. 2529 - ปัจจุบัน

ปัจจุบันมีพระจำพรรษาที่วัดสำโรงโคเค่าจำนวน 5 รูป ได้แก่

1. พระครูกิตติสิลคุณ	อายุ 39 ปี	บวชมา 19 พรรษา
2. พระด่อน ยโสธโร	อายุ 55 ปี	บวชมา 14 พรรษา
3. พระสา	อายุ 62 ปี	บวชมา 3 พรรษา
4. พระบุญศรี	อายุ 39 ปี	บวชมา 3 พรรษา
5. พระบุญจันทร์	อายุ 39 ปี	บวชมา 1 พรรษา

ทางวัดได้อุปการะส่งเสียเด็ก 2 คน คือ นายบุญทอง ชัยโคตร อายุ 16 ปี เป็นชาวอำเภอกันทรลักษณ์ ปัจจุบันเรียนหนังสือในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนพยุห์วิทยา และด.ช.นาย ศรีกระหวั่น อายุ 8 ปี เป็นคนบ้านสำโรง เรียนหนังสืออยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งทั้งสองจะมาจากครอบครัวที่แตกแยก ทางหลวงพ่ोजึงได้รับอุปการะส่งเสียให้เรียนหนังสือ พร้อมทั้งช่วยเหลืองานเล็กๆ น้อยๆ ภายในวัด

สภาพในบริเวณวัด

สมัยก่อนมีกุฏิเพียงหลังเดียว แต่ในปัจจุบันมีทั้งอุโบสถ, ศาลาการเปรียญ, สำนักเจ้าอาวาส และเจดีย์ กุฏิพระลูกวัดเป็นกุฏิสองชั้น สร้างเมื่อ พ.ศ. 2516 ชั้นล่างสร้างจากปูน แต่ชั้นบนทำจากไม้มี 2 ห้อง ชั้นล่างใช้เป็นสถานที่เป็นศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์

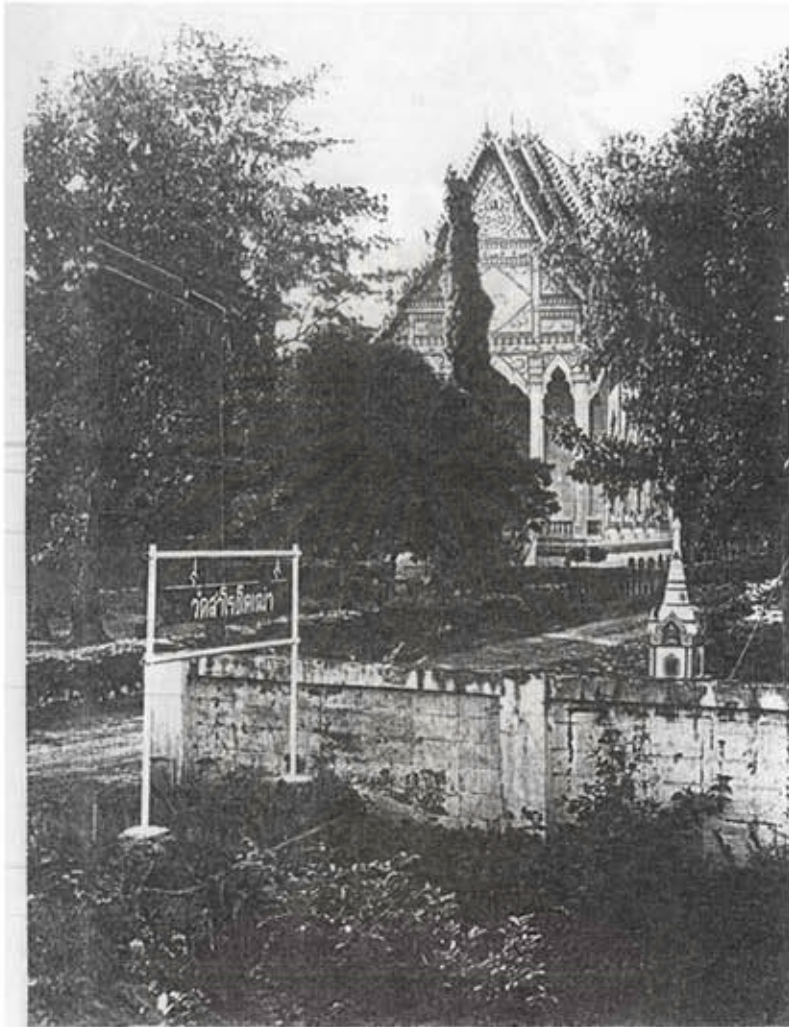
สำนักเจ้าอาวาส เป็นอาคารชั้นเดียว สร้างเมื่อ พ.ศ. 2528 ด้วยงบประมาณ 1.1 ล้านบาท บริเวณด้านหน้าของสำนักเจ้าอาวาส มีความสวยงามและร่มรื่นมาก เนื่องจากมีไม้ดอกไม้ประดับนานาชนิด และยังมีกรงเลี้ยงนกหลากหลายชนิด นอกจากจะเป็นกุฏิของเจ้าอาวาส ยังใช้เป็นที่รับรองญาติโยมที่จะมาติดต่อกาสนกิจ

ศาลาการเปรียญมีขนาดใหญ่มาก สร้างเมื่อ พ.ศ. 2520 ด้วยงบประมาณ 8 แสนบาท ตัวอาคารมี 2 ชั้น ชั้นบนมีบันไดทางขึ้น 2 ทาง มีประตูและหน้าต่างโดยรอบ จะใช้ในการประกอบพิธีทางศาสนา โดยที่จะมีพระประธานและพระพุทธรูปต่างๆ ส่วนชั้นล่างจะติดเหล็กดัดรอบบริเวณ เนื่องจากใช้เป็นที่พักเก็บสิ่งของต่างๆ ที่เป็นทรัพย์สินของทางวัด เช่น ภาชนะใส่อาหาร ช้อนส้อม เสื้อ แก้ว ซึ่งจะใช้เวลามิงานต่างๆ

หอรบั้ง สร้างเมื่อ พ.ศ. 2530 ด้วยงบประมาณ 1.4 แสนบาท นอกจากนี้ยังมีส่วนอื่นๆ ที่ยังก่อสร้างไม่เสร็จ คือ เจดีย์ ซึ่งเริ่มสร้างเมื่อ พ.ศ. 2540 ใช้งบประมาณ 5 แสนบาทและกุฏิหลังใหม่ เป็นกุฏิ 2 ชั้น แต่ขณะนี้หยุดการก่อสร้างชั่วคราวเนื่องจากขาดแคลนงบประมาณ

วัดสำโรงโคเผ่าเป็นสถานที่สำคัญในการประกอบศาสนกิจหรือพิธีกรรมทางศาสนา ทั้งของพระและของชาวบ้าน วัดเป็นสถานบันทางสังคมที่สำคัญ บทบาทของวัดนอกจากจะเป็นที่ให้การศึกษ การขัดเกลาทางศีลธรรม และงานพิธีทำบุญต่างๆ ต่อชุมชนแล้ว วัดยังเป็นสถานที่พบปะสังสรรค์ และเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกันและกันของชาวบ้านและผู้คนในชุมชน นอกจากนั้นวัดยังเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมอื่นๆ เช่น งานประจำปี งานมหรสพต่างๆ และเป็นที่พักเก็บข้าวของเครื่องมือเครื่องใช้เป็นจำนวนมาก เมื่อชาวบ้านมีกิจกรรมที่จะต้องใช้เครื่องถ้วยชามแก้วและเครื่องครัว วัดสำโรงโคเผ่าก็เปิดโอกาสให้ผู้คนได้หยิบยืมไปใช้เมื่อมีงานต่างๆ เช่น งานแต่งงาน งานบวช หรืองานศพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 21 วัดสำโรงโคเคหา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 22 พระครูกิตติสละคุณ เจ้าอาวาสวัดสำโรงโคเผา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมู่บ้านของชาวอีสานทั่วไปจะมีศาลปู่ตา หมู่บ้านละ 1 ศาล ศาลปู่ตานี้เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ทุก ๆ ในหมู่บ้านให้ความเคารพนับถือ เนื่องจากมีความเชื่อว่าปู่ตา คือ ฝักรรพบุรุษที่พิทักษ์ปกป้องหมู่บ้าน บ้านสำโรงมีศาลปู่ตา 2 ศาล ศาลปู่ตาศาลแรกชื่อว่า “ศาลเจ้าพ่ออรุณ” ตั้งอยู่กลางหมู่บ้านในบริเวณต้นสำโรง ข้างในศาลจะมีท่อนไม้ 2 ท่อน คือ ไม้คุณ และไม้ยอ ชาวบ้านเชื่อว่าไม้คุณจะช่วยทำให้ผลิตผลเพิ่มพูน อุดมสมบูรณ์ และค้าคุณให้อยู่เย็นเป็นสุข ส่วนไม้ยอจะทำให้ชีวิตมีความเจริญรุ่งเรืองสูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป ศาลเจ้าพ่ออรุณนี้ ชาวบ้านถือว่าเป็นศาลปู่ตาคู่บ้าน จะคุ้มครองดูแลลูกหลานในหมู่บ้าน การเช่นสรวงบูชาศาลเจ้าพ่ออรุณจะต้อง เช่นด้วยของหวาน เช่น ขนม ผลไม้ น้ำอ้อย หมาก พลู บุหรี่ ห้ามเช่นด้วยของคาวและเหล้าอย่างเด็ดขาด ชาวบ้านเชื่อว่าศาลเจ้าพ่ออรุณนี้มีความศักดิ์สิทธิ์มาก เคยมีผู้มาจอตลอดทางบริเวณหน้าศาล ปรากฏว่ารดคั้นนั้นสสารทไม่ติด

ศาลปู่ตาอีกศาลหนึ่งตั้งอยู่ในบริเวณกลางที่นาของหมู่บ้านในบริเวณป่าไผ่ ศาลนี้ไม่มีชื่อเรียก ชาวบ้านเชื่อว่าศาลปู่ตานี้เป็นศาลปู่ตาพิทักษ์นา จะดูแลคุ้มครองผลิตผลของชาวบ้าน ภายในศาลปู่ตาจะมีไม้แกะสลักเป็นรูป มืด ไม้ ปืน และปลัดขิก ตามความเชื่อ มืด ไม้ ปืนมีไว้เพื่อเสมือนเป็นอาวุธที่ใช้ในการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ที่จะมาทำร้ายลูกหลานในหมู่บ้าน ปลัดขิกเป็นเครื่องหมายทางเพศแสดงความหมายในเรื่องของความอุดมสมบูรณ์ในการผลิต ไม้แกะสลักต่าง ๆ ที่อยู่ภายในบริเวณศาล ชาวบ้านเชื่อว่ามีความศักดิ์สิทธิ์มาก มีชาวบ้านคนหนึ่งเล่าให้ฟังว่าเคยมีเด็กหยิบไม้แกะสลักรูปปืนจากศาลปู่ตาเส็งและยิงไปที่ควายตัวหนึ่งที่อยู่บริเวณนั้น ปรากฏว่าควายตัวนั้นถึงแก่ความตาย ภายในบริเวณป่าไผ่ซึ่งเป็นที่ตั้งของศาลปู่ตาก็เช่นกัน เคยมีผู้มาเก็บหน่อไม้ไปกิน ก็เกิดเจ็บป่วยขึ้น และบริเวณใกล้ศาลนั้นมีต้นตะแบงใหญ่อยู่ เคยมีผู้ไปตัดกิ่งต้นตะแบง โดยที่ไม่ได้ขออนุญาตปู่ตาก่อน ก็เกิดการเจ็บป่วยขึ้น หลังจากนั้นก็ไม่มีใครกล้ามาตัดต้นตะแบงอีกเลย การเช่นไหว้ศาลปู่ตานี้จะเช่นได้ทั้งของคาวและหวาน ของที่นำมาเช่น เช่น เหล้า ไก่ต้ม หมาก พลู ยาสูบ

ภาพที่ 23 ศาลเจ้าฟอรุณ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 24 ศาลปูตาบ้านสำโรง

ในหมู่บ้านสำโรงยังมีผู้ที่ทำหน้าที่ประกอบพิธีกรรมทางความเชื่ออยู่ 2 ประเภท ได้แก่ “เข้าจ้ำ” และ “นักธรรม” เข้าจ้ำ หมายถึง ผู้ที่สามารถติดต่อกับผี บรรพบุรุษของหมู่บ้านได้ ทำหน้าที่คอยดูแลศาลปูตาประจำหมู่บ้าน ปัจจุบันผู้ที่ทำหน้าที่ เข้าจ้ำของบ้านสำโรง คือ นายเฮือน พิมพา โดยรับหน้าที่นี้ต่อจากพ่อ เนื่องจากการสืบทอดตำแหน่งโดยส่วนมากจะสืบทอดทางสายสกุล เข้าจ้ำ จะเป็นผู้นำในการทำพิธีเพื่อการบวงสรวงบูชาปูตาในพิธีกรรมประจำปีในช่วงเดือน 6 และทำพิธีแก้บนให้กับผู้ที่ผิดปูตา ส่วนนักธรรม คือ มรวาสผู้ปฏิบัติธรรมรักษาศีลอย่างเคร่งครัด ทำพิธีทางไสยศาสตร์ เช่น ดูดวงชะตา แก้เคราะห์ ไล่ผี รักษาโรคภัยไข้เจ็บได้ และยังเป็นผู้ที่กำหนดวันที่ทำพิธีรำผีฟ้า ใน หมู่บ้าน

สำโรง มีผู้ที่เป็นนักธรรมหลายคน เช่น นายมูล หัสตง นายจันทร์ดี โยธา แต่นายมูล จะเป็นผู้ที่ได้รับการนับถือมากที่สุดในหมู่บ้านสำโรงโคเคาะและหมู่บ้านใกล้เคียง

นอกจากความเชื่อในพระพุทธศาสนาและความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติแล้ว ชาวเขอบ้านสำโรงยังมีความเชื่อทางด้านศาสนาพราหมณ์ด้วย เช่น การทำบายศรี สู่ขวัญ เมื่อได้รับตำแหน่งใหม่ เลื่อนยศ หรือการกลับบ้านหลังจากไปนาน ความเชื่อในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นศาสนาพุทธ พราหมณ์ และการนับถือผี ต่างหล่อหลอมกลมกลืนกันจนเป็นเนื้อเดียวกันและสืบทอดมาจนกระทั่งปัจจุบัน

ระบบการแพทย์และสาธารณสุข

ทางด้านสาธารณสุขในหมู่บ้านสำโรงมีสถานีนามัยสังกัดกระทรวงสาธารณสุข 1 แห่ง คือ สถานีอนามัยบ้านสำโรง ตั้งอยู่ที่ถนนศรีสะเกษ - ขุนหาญ หมู่ที่ 3 ตำบลพรหมสวัสดิ์ อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ

มีเจ้าหน้าที่ 4 คนดังนี้

1. นางศิริพงษ์ บุรินทร์ ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุข 6
2. นายประสิทธิ์ ชมชื่น ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุข 5
3. นายประยงค์ พากเพียร ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชน 3
4. นางนราภรณ์ ศรีกระหวั่น ตำแหน่ง ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

สถานีนามัยบ้านสำโรงนี้ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2519 ให้บริการตรวจรักษา ให้คำแนะนำทางด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน ไม่เพียงแต่ชาวบ้านบ้านสำโรงเท่านั้นที่มาใช้บริการ แต่ยังมีชาวบ้านในบริเวณหมู่บ้านใกล้เคียงมาใช้บริการด้วย เช่น บ้านโคเคาะ บ้านเปือย บ้านหนองเตย บ้านกระหวั่น บ้านหนองแซ่ บ้านหนองเตยเหนือ บ้านเปือยใหม่ บ้านโนนเจริญ บ้านหนองแซ่ และบ้านหนองโสน

วันและเวลาในการให้บริการ มีดังนี้

วัน	08.30 - 12.00 น.	13.00 - 16.30 น.
จันทร์	ฝากครรภ์ ตรวจครรภ์	บริการตรวจรักษาทั่วไป
อังคาร	บริการตรวจรักษาทั่วไป	บริการตรวจรักษาทั่วไป
พุธ	วางแผนครอบครัว	บริการตรวจรักษาทั่วไป
พฤหัสบดี	ตรวจสุขภาพเด็ก, เบาหวาน	ความดันโลหิตสูง, หัวใจ
ศุกร์	คลินิกผู้สูงอายุ	บริการตรวจรักษาทั่วไป

เสาร์ - อาทิตย์ วันหยุด นอกเวลาบริการตลอด 24 ชั่วโมง

ภาพที่ 25 สถานีอนามัยบ้านลำโรง

ชาวบ้านที่มาใช้บริการส่วนมากจะมาตรวจรักษาโรคทั่วไป เป็นไข้ ปวดศีรษะ ไข้หวัด ปวดเมื่อยตามตัว ในแต่ละวันจะมีชาวบ้านมาใช้บริการประมาณ 10 - 20 คน ต่อวัน แต่ถ้าเป็นวันที่มีการวางแผนครอบครัวจะมีผู้มาใช้บริการประมาณ 60 คน ส่วนมากจะเป็นผู้หญิง เพื่อมาใช้บริการฉีดยาคุมกำเนิด ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลจะไม่ต้องเสียเพราะส่วนมากชาวบ้านจะใช้บัตรประกันสุขภาพ ซึ่งจะใช้ได้ 5 คนต่อครอบครัว ส่วนผู้ที่ไม่มีบัตรประกันสุขภาพจะใช้ "บัตรสปร." (สงเคราะห์ผู้ที่มีรายได้น้อย) แต่ถ้าเป็นเวชภัณฑ์บาง

อย่างที่ทางสถานีอนามัยได้จัดซื้อมาด้วยงบของทางสถานีอนามัยเอง เช่น ยาเม็ด, ยาฉีดคุมกำเนิด ผู้ที่มาใช้บริการจะต้องเสียค่าบริการในการรักษาพยาบาลเอง

ชาวบ้านสำโรงเวลาเจ็บป่วยนอกจากจะไปรับการรักษาจากแพทย์แผนปัจจุบันแล้วยังมีชาวบ้านส่วนหนึ่งที่ยังใช้การรักษาแบบแผนโบราณ เช่น การใช้ยาสมุนไพรพื้นบ้าน นอกจากนั้นยังมีการรักษาโดยการประกอบพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ สำหรับรักษาโรคที่แพทย์แผนปัจจุบันไม่สามารถรักษาหรือวินิจฉัยได้

สำหรับทางด้านโภชนาการ ชาวบ้านสำโรงจะได้รับคำชี้แจงและคำแนะนำในเรื่อง สุขอนามัยในการบริโภคจากเจ้าหน้าที่ของสถานีอนามัย ทำให้ไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องของพยาธิใบไม้ในตับ แต่จะมีโรคพยาธิปากขอในเด็กที่ไม่ได้สวมรองเท้า ทางด้านสุขอนามัยในการขับถ่ายทุก ๆ หลังคาเรือนของบ้านสำโรงจะมีส้วมซึมใช้

แม้ว่าในหมู่บ้านสำโรงจะไม่มีน้ำประปาของทางราชการใช้ แต่ชาวบ้านสำโรงใช้บริการน้ำจากประปาหมู่บ้าน นอกจากนั้นยังมีบ่อน้ำบาดาล และเกือบทุกหลังคาเรือนจะมีภาชนะที่เอาไว้สำหรับเก็บน้ำฝนสำหรับบริโภค ในหมู่บ้านจะมีหลุมขยะหรือถังขยะตั้งอยู่ตามจุดต่าง ๆ ในแหล่งชุมชน

ระบบการคมนาคมและการสื่อสาร

หมู่บ้านสำโรงตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอเมืองศรีสะเกษ ประมาณ 30 กิโลเมตร จากอำเภอเมือง สามารถเดินทางโดยใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 221 สายศรีสะเกษ - กันทรลักษณ์ ประมาณ 20 กิโลเมตร จะถึงตัวเมืองพยุห์ จากนั้นก็ใช้เส้นทางเดิมเดินทางอีกประมาณ 3 กิโลเมตร เมื่อถึงสี่แยกให้เลี้ยวขวาตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2111 สายพยุห์ - ชุนหาญ ประมาณ 7 กิโลเมตร ก็จะถึงหมู่บ้านสำโรง

หมู่บ้านสำโรงนั้น เป็นหมู่บ้านที่ชาวบ้านมีฐานะความเป็นอยู่ค่อนข้างยากจน เนื่องจากทำนาเป็นอาชีพหลักและส่วนมากก็ไม่มีอาชีพอื่นเสริม ชาวบ้านจึงไม่ค่อยมีทรัพย์สินมากมายนัก รวมไปถึงพาหนะที่ใช้ในการสัญจรด้วย โดยส่วนมากจะใช้รถจักรยาน ใช้ในการติดต่อระหว่างคนในหมู่บ้าน รถจักรยานยนต์ ก็เป็นที่นิยมมากสำหรับในหมู่บ้านวัยรุ่นและชาวบ้านทั่ว ๆ ไป เนื่องจากไม่ต้องใช้แรงมาก และมีสถานที่บริการน้ำมันในหมู่บ้านด้วย ผู้ที่มีฐานะค่อนข้างดีจะนิยมใช้รถจักรยานยนต์รุ่นใหม่ๆ นอกจากนั้นยังมีรถยนต์ ซึ่งส่วนมากจะเป็นรถปิคอัพ เพราะสามารถใช้เป็นพาหนะในการเดินทางและใช้ในการบรรทุกสิ่งของต่าง ๆ

และยังมีการใช้เครื่องยนต์ที่ใช้สำหรับรถไดนามาประยุกต์ใช้เป็นพาหนะสำหรับใช้เดินทางด้วย โดยจะเรียกว่า “รถอีแต่น” ซึ่งก็สามารถบรรทุกผลิตผลทางการเกษตรได้ด้วย ส่วนการติดต่อระหว่างหมู่บ้านก็จะเป็นการใช้บริการรถโดยสารประจำทาง ซึ่งจะวิ่งเป็นประจำทุกวัน วันละหลายเที่ยว

ระบบการสื่อสารในหมู่บ้านสำโรงมีอยู่ด้วยกันหลายรูปแบบ การใช้การบริการของไปรษณีย์ เช่น การเขียนจดหมาย เป็นการสื่อสารที่ได้รับความนิยมจากอดีตจนกระทั่งปัจจุบัน ชาวบ้านสำโรงที่มีกิจกรรมที่ต้องไปอยู่อาศัยหรือทำงานอยู่ต่างถิ่น นิยมเขียนจดหมายมาถึงบุคคลในครอบครัว และผู้ที่ไปทำงานอยู่ในกรุงเทพฯ ยังมีการส่งเงินผ่านธนาคารให้กับพ่อแม่หรือภรรยาที่อยู่ทางบ้านด้วย สื่อที่ได้รับความนิยมสื่อหนึ่งในหมู่บ้าน คือ สื่อวิทยุ เนื่องจากเครื่องรับวิทยุโดยเฉพาะวิทยุทรานซิสเตอร์ มีราคาที่ไม่แพงมากนัก หาซื้อได้ง่าย และสามารถใช้กับถ่านไฟฉายได้ ชาวบ้านสำโรงมีวิทยุแทบทุกบ้าน เพื่อรับฟังข่าวสารบ้านเมือง รายการเพลง ละครวิทยุ ส่วนโทรทัศน์นั้นจะมีเฉพาะผู้ที่มิฐานะค่อนข้างดี เนื่องจากราคาค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับรายได้ของชาวบ้าน ในหมู่บ้านจึงมีเครื่องรับโทรทัศน์เพียงไม่กี่เครื่อง แต่ชาวบ้านที่ไม่ได้มีเครื่องรับโทรทัศน์เป็นของตนเองก็ยังสามารถรับชมรายการต่าง ๆ ของโทรทัศน์ได้จากตามร้านขายของชำที่เปิดให้ชมฟรี

สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารต่าง ๆ นั้น แทบจะไม่ได้รับความนิยมจากชาวบ้าน เนื่องจากส่วนมากจะมีความรู้เพียงแค่การศึกษาภาคบังคับ (ป.4) เท่านั้น ไม่มีนิสัยรักการอ่าน อีกทั้งในหมู่บ้านยังไม่มีร้านขายหนังสือ ผู้ที่ต้องการอ่านหนังสือหรือนิตยสารต่าง ๆ ก็ต้องเข้าไปซื้อในตลาดพยุห์ สำหรับโทรศัพท์นั้นทางองค์การโทรศัพท์ได้นำตู้โทรศัพท์สาธารณะมาตั้งไว้ที่ทางเข้าหมู่บ้านเมื่อกลางปี พ.ศ. 2540 แต่ยังไม่ได้มีการเดินสายโทรศัพท์และนำตัวเครื่องโทรศัพท์มาติดตั้งแต่อย่างใด

ระบบนันทนาการ

ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีนับว่ามีสำคัญของระบบนันทนาการของมนุษย์แทบทุกคน รวมทั้งชาวบ้านในหมู่บ้านสำโรงด้วย เนื่องจากสามารถหาความสนุกสนานและความบันเทิงจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นความบันเทิงที่พบเห็นอยู่เป็นประจำในหมู่บ้าน แต่ความบันเทิงหรือการพักผ่อนอีกแบบหนึ่งของชาวบ้านที่เห็นตื้นเขินจากการตราตรำทำงานหนัก ก็คือการได้มีส่วนร่วมในงานเทศกาลและงานบุญต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เช่น งานสงกรานต์ งานบุญบั้งไฟ

งานแต่งงาน งานบวช และงานประเพณีทางศาสนา เป็นสิ่งที่ให้ความบันเทิงแก่ชาวบ้านได้เป็นอย่างดี

หนุ่มสาวในหมู่บ้านสำโรง โดยส่วนมากนิยมที่จะหาความบันเทิงจากการฟังเพลง จากวิทยุ การชมหนัง ละคร รายการบันเทิง เช่น รายการเพลง เกมโชว์ ผ่านทางโทรทัศน์ และถ้ามีโอกาสหรือมีสตางค์ก็จะไปชมภาพยนตร์ที่โรงภาพยนตร์ในตัวเมืองศรีสะเกษ แต่ถ้าไม่อยากจะเสียสตางค์ก็จะรอดูหนังกลางแปลงที่จะมาฉายให้ดูฟรีเมื่อมีงานมหรสพต่าง ๆ ส่วนผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านจะชอบดูหมอลำ เนื่องจากในการแสดงของหมอลำจะมีคติการดำเนินชีวิตและหลักคำสอนทางศาสนา รวมทั้งความสนุกสนานอย่างอื่น เช่น การแสดงของตลก การเล่นดนตรีของแต่ละคน ขึ้นอยู่กับว่าใครจะแสวงหากการพักผ่อนเช่นไร และการนันทนาการที่ถือว่าขาดไม่ได้ในหมู่บ้าน คือ การเล่นการพนัน ซึ่งจะมีให้เล่นเฉพาะโอกาสพิเศษเท่านั้น เช่น ในงานบุญบั้งไฟ และการเล่นการพนันในงานศพ ก็ได้รับความนิยมมากสำหรับชาวบ้านที่รักการเสี่ยงโชค

บ้านโคเค่า

ลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม

สภาพทั่วไปของหมู่บ้าน

เหมือนกับหมู่บ้านสำโรง

ภูมิประเทศ

เหมือนกับหมู่บ้านสำโรง แต่หมู่บ้านโคเค่าจะมีหนองน้ำ 2 แห่ง ทางด้านทิศเหนือหนองน้ำทั้ง 3 แห่ง จะเป็นแหล่งอาหารธรรมชาติของชาวบ้าน

หมู่บ้านโคเค่า (หมู่ที่ 4) มีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านใกล้เคียงกัน ดังนี้

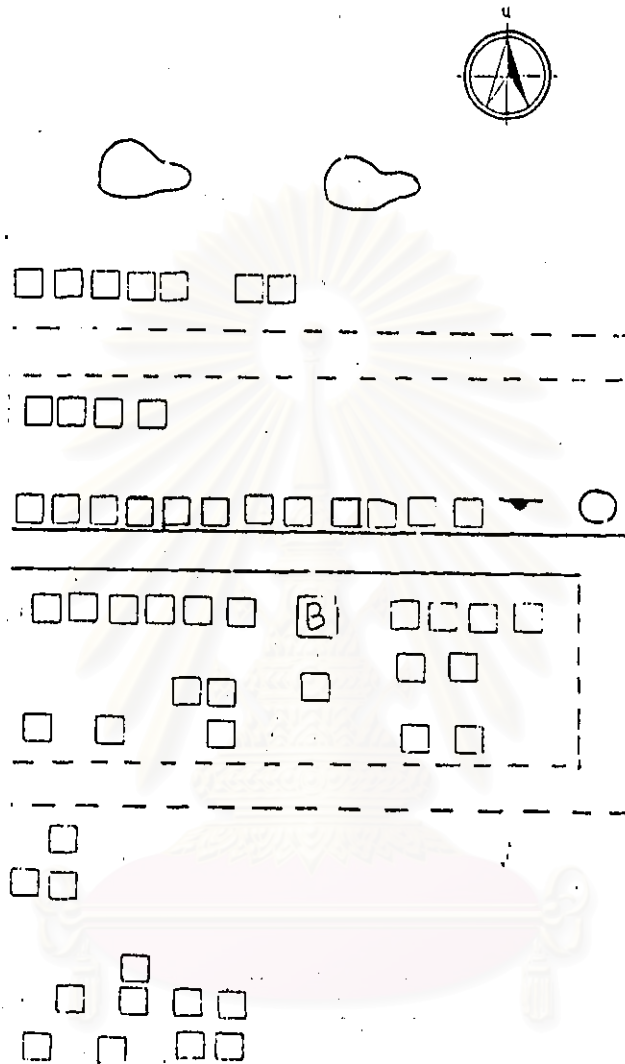
ทิศเหนือ ติดต่อกับ บ้านเปือย

ทิศใต้ ติดต่อกับ บ้านโพนปลัด

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ บ้านกระหวั้น

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ บ้านอาลัย

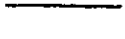
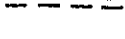
ภาพที่ 26 แผนที่หมู่บ้านโคเค่า

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ที่ว่าการอำเภอ
- ที่ทำการกำนัน
- ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน
- ครัวเรือน
- สถานีตำรวจ
- สถานีอนามัย
- โรงเรียน
- วัด
- โบสถ์คริสต์

- วัดฮิด
- แหล่งน้ำ / ลำคลอง
- หนองน้ำ / สระน้ำ
- ฝาย / เขื่อน
- บ่อบาดาล
- ดงเก็บน้ำฝน
- ถนนลาดยาง
- ถนนลูกรัง

ลักษณะภูมิอากาศ

เหมือนกับหมู่บ้านสำโรง

พื้นที่

หมู่บ้านโคเฒ่ามีขนาดเล็กกว่าหมู่บ้านสำโรงประมาณ 3 เท่าประกอบด้วยบ้านเรือน 66 หลังคาเรือน มีพื้นที่ทั้งหมด 1,010 ไร่ พื้นที่เกษตรกรรม 650 ไร่ พื้นที่ทำการปศุสัตว์ 10 ไร่ และที่ดินสาธารณะ 2 ไร่

ประวัติหมู่บ้าน

หลักฐานที่เป็นเอกสารซึ่งบอกถึงประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านโคเฒ่า (คณะกรรมการประวัติศาสตร์ , 2537 : 193) กล่าวว่า หมู่บ้านสำโรงโคเฒ่าตั้งเมื่อ พ.ศ. 2430 โดยชาวเขวาสีชื่อ “ยายยุ” ได้อพยพย้ายมาจากบ้านปราสาทเขมมาสร้างบ้านในที่ที่มีต้นสำโรง ชาวบ้านในสมัยก่อนยังนับถือผีแถน ต่อมาในเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2493 ได้เกิดไฟไหม้ในหมู่บ้าน ยายยุ จึงได้พาลูกหลานมาสำรวจในบริเวณบ้านโคเฒ่าปัจจุบันและในขณะที่สำรวจในบริเวณนั้นได้พบกับโคเฒ่า จึงได้ร่วมกันตีโคเฒ่าตัวนั้นจนตายเพื่อเอาน้ำมาแบ่งกัน ชาวบ้านจึงเรียกว่าบ้านโคเฒ่า

ลักษณะการตั้งบ้านเรือน

หมู่บ้านโคเฒ่า จัดว่าเป็นหมู่บ้านที่มีขนาดเล็ก มีบ้านตั้งอยู่จำนวน 66 หลังคาเรือน มีลักษณะการตั้งบ้านเรือนเหมือนกับหมู่บ้านสำโรง

ลักษณะทางประชากร

จำนวนประชากรของหมู่บ้านโคเฒ่า จากการสำรวจของสถานีอนามัยบ้านสำโรง เมื่อ พ.ศ. 2541 พบว่า บ้านโคเฒ่าประกอบด้วยครัวเรือนทั้งหมด 55 ครัวเรือน ประชากรบ้านโคเฒ่ามีจำนวน 236 คน ซึ่งสามารถแยกตามเพศได้ดังนี้

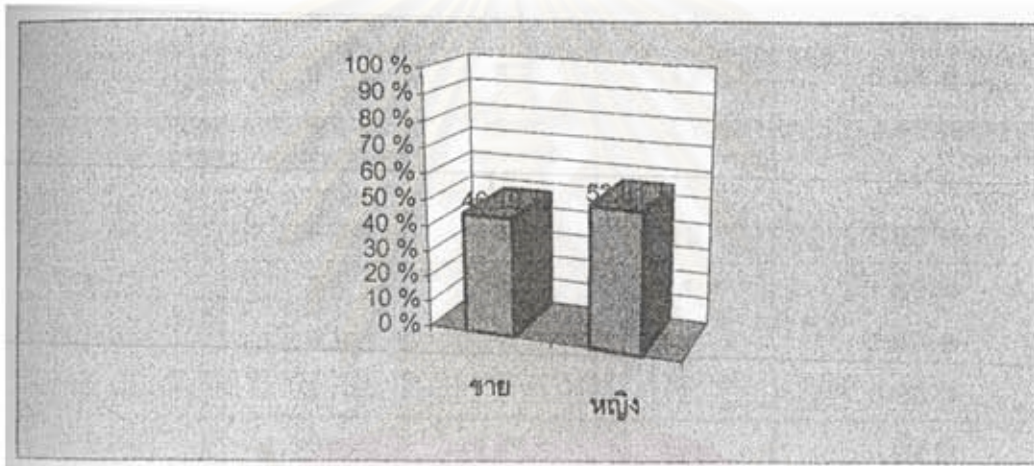
บ้านโคเฒ่าแบ่งออกเป็น ประชากรชาย 109 คน หญิง 127 คิดเป็นประชากรชาย ร้อยละ 46.19 % ประชากรหญิง 53.81 %

ตารางที่ 18 แสดงประชากรบ้านโคเค่าแยกตามเพศ

เพศ	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ชาย	109	46.19 %
หญิง	127	53.81 %
รวม	236	100 %

ที่มา : แบบสำรวจ จปร. ปี พ.ศ. 2540

แผนภูมิที่ 5 แสดงประชากรบ้านโคเค่าแยกตามเพศ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

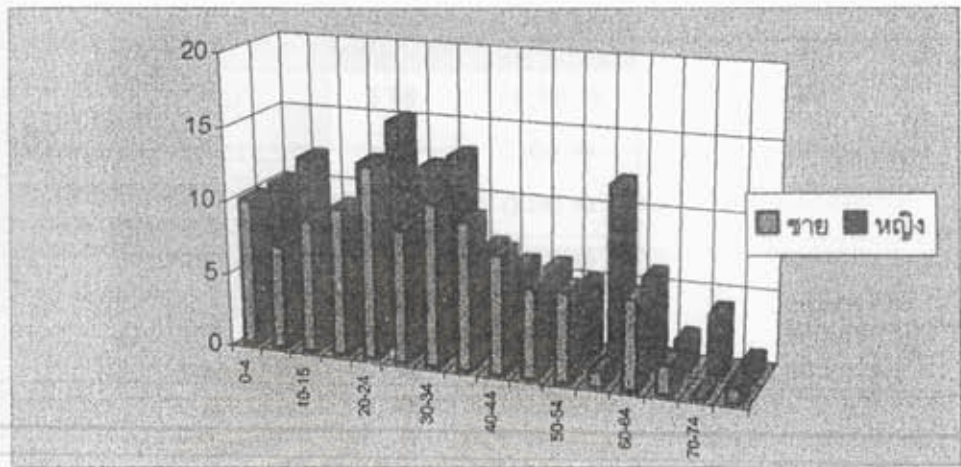
ตารางที่ 19 แสดงโครงสร้างอายุของประชากรบ้านโคเค่า

อายุ	ชาย	หญิง	รวม	เปอร์เซ็นต์
0-4	10	10	20	8.47 %
5-9	7	12	19	8.05 %
10-15	9	4	13	5.51 %
15-19	10	12	22	9.32 %
20-24	13	15	28	11.86 %
25-29	9	12	21	8.90 %
30-34	11	13	24	10.17 %
35-39	10	7	17	7.20 %
40-44	8	6	14	5.93 %
45-49	6	6	12	5.08 %
50-54	6	5	11	4.66 %
55-59	1	12	13	5.51 %
60-64	6	6	12	5.08 %
65-69	2	2	4	1.69 %
70-74	0	4	4	1.69 %
75 up	1	1	2	0.85 %
รวม	109	127	236	100 %

ที่มา : แบบสำรวจ จปฐ. ปี พ.ศ. 2540

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 6 แสดงโครงสร้างอายุของประชากรบ้านโคเค่า

จากตารางพบว่า จำนวนประชากรที่มีมากที่สุด คือ ประชากรที่อยู่ในช่วงวัยแรงงานที่มีอายุอยู่ระหว่าง 15 - 49 ปี จำนวน 138 คน ซึ่งคิดเป็น 58.46% ของจำนวนประชากรทั้งหมด ส่วนประชากรที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีเพียง 22 คน คิดเป็น 9.31% ในขณะที่ประชากรรุ่นใหม่ในช่วงอายุ 0 - 4 ปี มีจำนวน 20 คน คิดเป็น 8.47% ของประชากรทั้งหมด

ลักษณะทางวัฒนธรรมของชุมชน

ระบบครอบครัวและเครือญาติ

เหมือนกับหมู่บ้านสำโรง

ระบบเศรษฐกิจ

ชาวบ้านโคเค่าประกอบอาชีพการเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะการทำนา นอกจากนั้นยังมีอาชีพค้าขาย รับจ้าง และรับราชการ ซึ่งมีรายละเอียดเหมือนกับหมู่บ้านสำโรง

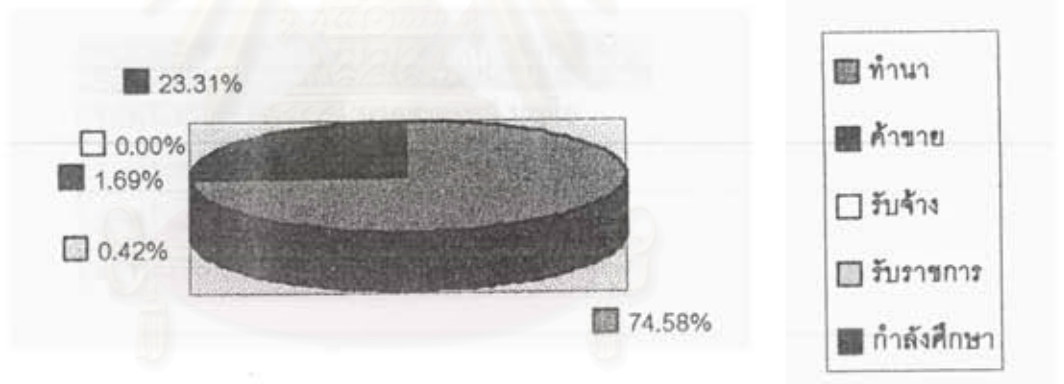
ในหมู่บ้านโคเค่ามีชาวบ้านที่อาชีพต่างๆ ได้แก่ ทำนา ค้าขาย รับจ้าง รับราชการ และยังมีผู้ที่ยังอยู่ในวัยศึกษา ซึ่งสามารถนำมาแสดงในรูปของตารางและแผนภูมิได้ ดังนี้

ตารางที่ 20 แสดงการประกอบอาชีพของประชากรบ้านโคเค่า

อาชีพ	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ทำนา	176	74.58 %
ค้าขาย	4	1.69 %
รับจ้าง	-	0.00 %
รับราชการ	1	0.42 %
กำลังศึกษา	55	23.31 %
รวม	236	100.00 %

ที่มา : การสำรวจ จปฐ. ปี พ.ศ. 2540

แผนภูมิที่ 7 แสดงการประกอบอาชีพของประชากรบ้านโคเค่า

ระบอบการเมืองการปกครอง

หมู่บ้านโคเค่าขึ้นอยู่กับในการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวัสดิ์ อากาศที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวัสดิ์อยู่ที่หมู่บ้านโคเค่า หมู่บ้านโคเค่า (หมู่ที่ 4) เป็นหมู่บ้านหนึ่งจากจำนวน 19 หมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวัสดิ์ เป็นหน่วยงานราชการท้องถิ่นที่ตั้งขึ้นมาใหม่ ซึ่งถือว่าการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางเข้าสู่ส่วนภูมิภาค

หมู่บ้านโคเคาะมีผู้ใหญ่บ้าน ชื่อ นายเลี่ยน คณาญาติ ผู้ใหญ่เลี่ยนเป็นคนบ้านสำโรง ได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านโคเคาะเมื่อปี พ.ศ. 2535 จนกระทั่งปัจจุบันหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านนั้นเป็นผู้สำรวจสำมะโนประชากรและจำนวนครัวเรือนภายในหมู่บ้าน การจัดทำทะเบียนราษฎร การรับแจ้งเกิด ตาย การติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการกับชาวบ้าน เป็นผู้ดูแลสาธารณูปโภคในหมู่บ้าน และรับเรื่องร้องทุกข์ของชาวบ้าน หมู่บ้านโคเคาะมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 2 คน คือ นายสวัสดิ์ ศรีสะอาด และนายทวี นพเพชร นอกจากนี้ในหมู่บ้านยังมีสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวัสดิ์ 2 คน คือ นายประจวบ นามวงศ์ และนายสมบุญ บุญโย

ภายในหมู่บ้านโคเคาะจะแบ่งการปกครองภายในออกเป็นคุ้ม โดยแต่ละคุ้มจะครอบคลุมอาณาเขตประมาณ 8-10 หลังคาเรือน มีหัวหน้าคุ้มเป็นผู้ดูแลและรับผิดชอบ มีการลงคะแนนในหมู่บ้านเพื่อเลือกหัวหน้าคุ้ม โดยที่มีผู้รับรอง 2 คน ผู้ที่เป็นหัวหน้าคุ้มจะอยู่ในตำแหน่งจนกระทั่งเสียชีวิตซึ่งในหมู่บ้านโคเคาะนี้จะแบ่งออกเป็น 12 คุ้มด้วยกัน ได้แก่

หมู่บ้านโคเคาะจะแบ่งออกเป็น 4 คุ้ม ประกอบไปด้วย

ชื่อคุ้ม	หัวหน้าคุ้ม
1. ศรีเจริญ	นายสมบุญ บุญโย
2. ประชาพัฒนา	นายสันติ หัสดง
3. สร้างท่อพัฒนา	นายตา โยธี
4. น้องใหม่พัฒนา	นายประยัต คณาญาติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 27 นายเลี่ยน คณาญาติ ผู้ใหญ่บ้านโคเคาะ

ระบบการศึกษาและการพัฒนาทางสังคม

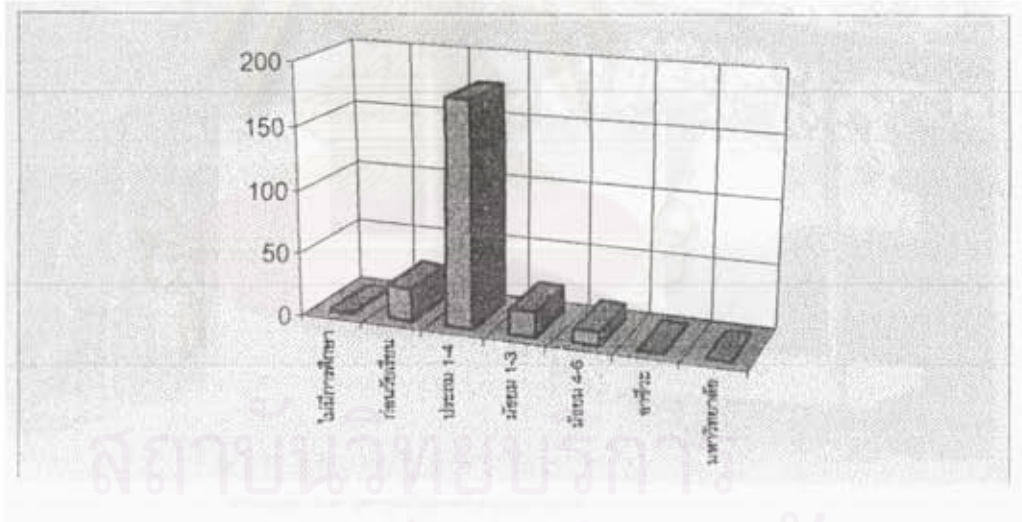
เหมือนกับหมู่บ้านสำโรง

ตารางที่ 21 แสดงระดับการศึกษาของประชากรบ้านโคเค่า

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีการศึกษา	1	0.42 %
ก่อนวัยเรียน	26	11.02 %
ประถม 1-4	177	75.00 %
มัธยม 1-3	20	8.47 %
มัธยม 4-6	11	4.66 %
อาชีวะ	1	0.42 %
มหาวิทยาลัย	0	0.00 %
รวม	236	100 %

ที่มา : แบบสำรวจ จปฐ. ปี พ.ศ. 2540

แผนภูมิที่ 8 แสดงระดับการศึกษาของประชากรบ้านโคเค่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระบบศาสนาและความเชื่อ

เหมือนกับหมู่บ้านสำโรงแตกต่างกันเพียงหมู่บ้านโคเคาะจะมีศาลปู่ตาเพียงศาลเดียว ตั้งอยู่ใต้ต้นโพธิ์ใหญ่บริเวณทางที่จะออกไปยังที่นาของหมู่บ้าน ศาลนี้เป็นศาลที่สร้างใหม่ในตำแหน่งเดียวกับศาลเดิม สร้างเมื่อ พ.ศ. 2540 ลักษณะรูปทรงของศาลปู่ตาใหม่นี้เป็นในแบบของอาคาร เทพื้นด้วยคอนกรีต ไม่ได้ยกพื้นสูงเหมือนกับศาลปู่ตาโดยทั่วไป โครงสร้างของตัวศาลก่อจากอิฐบล็อก มีเสาเหล็ก 4 ต้น ซึ่งเอาไว้เป็นที่รองรับหลังคาที่มุงด้วยสังกะสี แบบเพิงหมาแหงน ศาลปู่ตาใหม่จะมีขนาดใหญ่กว่าศาลปู่ตาเดิมที่สร้างจากไม้มาก ภายในศาลปู่ตาจะมีไม้แกะสลักเป็นรูป ไม้ มีด ปืน และปลัดขิกขนาดต่างๆ เหมือนกับภายในศาลปู่ตาที่บ้านสำโรง การเซ่นสรวงบูชาปู่ตาก็ใช้ของเช่นอย่างเดียวกับที่บ้านสำโรง

ภาพที่ 28 ศาลปู่ตาบ้านโคเคาะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระบบการแพทย์และสาธารณสุข

เหมือนกับหมู่บ้านสำโรง

ระบบการคมนาคมและการสื่อสาร

เหมือนกับหมู่บ้านสำโรง

ระบบนันทนาการ

เหมือนกับหมู่บ้านสำโรง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย